

Nederlandse talkshows als culturele fora

Een kwalitatief onderzoek naar het discours over Donald Trump en de Amerikaanse presidentsverkiezingen van 2024

Student Name: Lotte van Coevorden

Student Number: 553471

Supervisor: Bernadette Kester

Master Media Studies - Media & Journalistiek
Erasmus School of History, Culture and Communication
Erasmus University Rotterdam

Master's Thesis

June 2025

Word Count: 19.949

ABSTRACT

Deze thesis onderzoekt hoe Nederlandse talkshows functioneren als culturele fora binnen het publieke debat over Donald Trump tijdens de Amerikaanse presidentsverkiezingen van 2024. De aanleiding voor het onderzoek is de vooraanstaande rol van de Amerikaanse politiek in de Nederlandse media, en in het bijzonder de gepolariseerde berichtgeving over Trump. Theoretisch is het onderzoek gebaseerd op de theorie van televisie als cultureel forum (Newcomb & Hirsch, 1983) en het concept framing (Entman, 1993). De centrale onderzoeksvraag luidt: *In hoeverre functioneren de Nederlandse talkshows Eva, Bar laat, Humberto en Vandaag Inside als culturele fora in het discours over Donald Trump tijdens de Amerikaanse presidentsverkiezingen van 2024?* Om deze vraag te beantwoorden wordt een kwalitatieve inhoudsanalyse uitgevoerd van 36 afleveringen. De analyse richt zich op twee onderdelen: op welke manier Trump wordt geframed, en in hoeverre de talkshows ruimte bieden voor maatschappelijke reflectie en discussie. De analyse laat zien dat Donald Trump in alle talkshows op drie manieren wordt geframed: als strategische politicus, als bedreiging voor de democratie, en als onvoorspelbaar figuur. De manier waarop dit gebeurt, wordt mede bepaald door de combinatie van journalistieke ambities en de wens om kijkers te boeien. Bovendien vervullen niet alle talkshows in gelijke mate de rol van cultureel forum; sommige bieden meer ruimte voor maatschappelijke reflectie dan andere. *Eva* en *Bar laat* bieden meer ruimte voor morele duiding en kritisch debat, terwijl *Humberto* en *Vandaag Inside* vaker inzetten op persoonlijk drama en spektakel. De resultaten laten zien dat Nederlandse talkshows wel degelijk kunnen bijdragen aan publieke meningsvorming en maatschappelijke reflectie. Die bijdrage blijft echter beperkt door de invloed van medialogica en het streven naar infotainment. Of een talkshow die maatschappelijke rol daadwerkelijk vervult, hangt daarom af redactionele keuzes en de opzet van het programma. Uiteindelijk kan geconcludeerd worden dat het bredere publieke debat niet zozeer binnen de afzonderlijke programma's ontstaat, maar juist in de verschillen tussen de talkshows. Door hun uiteenlopende toon, stijl en invalshoeken bieden ze gezamenlijk een breder scala aan perspectieven.

KEYWORDS: *Cultureel forum, Framing, Polarisatie, Sensationalisme*

Inhoudsopgave

ABSTRACT	2
1 Introductie.....	5
1.1 <i>Maatschappelijke relevantie.....</i>	7
1.2 <i>Wetenschappelijke relevantie.....</i>	8
2 Theoretisch kader	9
2.1 <i>Talkshows .....</i>	9
2.1.1 <i>Rol van talkshows binnen het publieke debat .....</i>	10
2.2 <i>Publieke sfeer .....</i>	11
2.3 <i>Culturele fora .....</i>	12
2.3.1 <i>Hedendaagse culturele fora .....</i>	14
2.3.2 <i>Talkshows als culturele fora.....</i>	14
2.4 <i>De invloed van mediawerking op het publieke debat.....</i>	16
2.4.1 <i>De rol van medialogica in de invulling van talkshows.....</i>	17
2.4.2 <i>Framing, selectie en zichtbaarheid in talkshows .....</i>	19
2.4.3 <i>Infotainment in talkshows .....</i>	20
2.5 <i>Journalistieke waarden onder druk.....</i>	20
2.5.1 <i>Journalistieke waarden bij publieke en commerciële talkshows .....</i>	21
3 Methodologie	23
3.1 <i>Onderzoeksmethode.....</i>	23
3.1.1 <i>Kwalitatieve inhoudsanalyse .....</i>	24
3.1.2 <i>Thematische analyse.....</i>	24
3.2 <i>Dataverzameling .....</i>	25
3.2.1 <i>Kenmerken talkshows.....</i>	26
3.3 <i>Analytisch kader: sensitizing concepts en operationalisatie.....</i>	27
3.4 <i>Betrouwbaarheid.....</i>	28
3.5 <i>Ethiek.....</i>	28
4 Analyse en resultaten	29
<i>Framing van Donald Trump in Nederlandse talkshows.....</i>	29
4.1 <i>Trump als berekende en tactische politicus .....</i>	30
4.2 <i>Trump als bedreiging voor democratie en stabiliteit .....</i>	32
4.3 <i>Trump als impulsieve, onvoorspelbare en emotioneel gedreven figuur.....</i>	36
<i>De forumfunctie van Nederlandse talkshows.....</i>	38
4.4 <i>Talkshow als plek voor democratische reflectie.....</i>	38
4.5 <i>Talkshow als plek voor morele reflectie.....</i>	42
4.6 <i>Talkshow als plek voor botsende meningen en publiek debat .....</i>	46
<i>De nadruk op spanning en spektakel in talkshows .....</i>	51
4.7 <i>Talkshow als politiek spektakel.....</i>	51
5 Conclusie.....	57
5.1 <i>Verschillen en patronen in de talkshows.....</i>	57
5.2 <i>Tussen de programma's ontstaat het forum.....</i>	61
5.3 <i>Theoretische implicaties.....</i>	62
5.4 <i>Beperkingen en vervolgonderzoek.....</i>	62

6 Literatuurlijst.....	64
Appendix A.....	69
Appendix B.....	70
Appendix C.....	88

1 Introductie

De Amerikaanse verkiezingen van 2024 waren allesbehalve onomstreden. Donald Trump behaalde een overtuigende overwinning, ondanks een strafrechtelijke veroordeling en een moordpoging op zijn leven. Aan Democratische zijde verliep het ook niet zonder problemen: Joe Biden trok zich terug uit de race en schoof zijn vice-president Kamala Harris naar voren als opvolger, een beslissing die werd genomen vanwege zorgen over zijn leeftijd en gezondheid. Deze gebeurtenissen zorgden ervoor dat Nederlandse talkshows uitgebreid aandacht besteedden aan de verkiezingen.

De Amerikaanse politiek krijgt al jarenlang veel aandacht in Nederland, mede vanwege de enorme invloed van de Verenigde Staten op de mondiale politiek, economie en cultuur (Danielsen, 2008, pp. 118-119). Beslissingen die in de VS worden genomen, hebben vaak directe gevolgen voor Nederland, wat Amerikaans nieuws extra relevant maakt voor talkshows. Naast de politieke ontwikkelingen trekt ook het sensationele karakter van de Amerikaanse verkiezingen veel media-aandacht. Om deze diverse ontwikkelingen toegankelijk te maken voor een breed publiek, combineren talkshows daarom informatie met vermaak, een verschijnsel dat bekendstaat als ‘infotainment’ (Boukes, 2019, p. 1).

Infotainment is de combinatie van nieuws en entertainment, waarbij nieuws steeds vermakelijker wordt en entertainmentprogramma’s ook politieke onderwerpen behandelen (Boukes, 2019, p. 1). Waar nieuws vroeger primair bedoeld was om te informeren, is het nu ook een inkomstenbron voor mediabedrijven. Commerciële belangen zorgen ervoor dat nieuwsmedia zich richten op kijkcijfers in plaats van enkel feiten. Hierdoor bevat nieuws steeds meer entertainment en draait het niet alleen om relevantie, maar ook om de persoonlijke impact op het publiek (Boukes, 2019, pp. 1-2).

Ook de rol van journalisten is in het huidige medialandschap steeds meer verweven met commerciële belangen. Zij focussen zich daarom niet alleen op wat van belang is voor het publiek, maar ook op wat zij denken dat het publiek interessant of vermakelijk vindt. Hierdoor verschuift de aandacht van feitelijke verslaggeving steeds vaker naar sensatie, schandalen en andere zaken die veel aandacht trekken. Nieuws wordt vaker interpretatief en sensationeel gebracht in plaats van neutraal gepresenteerd (Brants & Van Praag, 2017, p. 399).

Deze ontwikkeling staat in contrast met de klassieke journalistieke waarden, die juist gericht zijn op waarheidsgetrouwe en onafhankelijke berichtgeving. Journalistieke principes

zoals onpartijdigheid, objectiviteit, eerlijkheid en geloofwaardigheid dienen namelijk als richtlijn voor journalisten. Autonomie, vrijheid en onafhankelijkheid zijn essentieel, zodat zij onbelemmerd kunnen rapporteren. Daarnaast ligt de nadruk op actualiteit en snelheid, omdat nieuws urgent is. Tot slot baseren journalisten hun werk op ethische normen, validiteit en legitimiteit om de betrouwbaarheid van hun berichtgeving te waarborgen (Deuze, 2004, pp. 78-79).

Toch staan deze idealen onder druk in een medialandschap waarin commerciële belangen, publieksvoorkeuren en de behoefte aan aantrekkelijk gepresenteerd nieuws een steeds grotere rol spelen. Dit heeft niet alleen invloed op de manier waarop nieuws wordt gebracht, maar ook op hoe het publiek informatie interpreteert en ervaart.

Dit fenomeen wordt verklaard door het concept *medialogica* (Brants & Van Praag, 2017, p. 398). *Medialogica* verwijst naar de manier waarop media informatie overbrengen en communiceren over gebeurtenissen. Dit heeft invloed op hoe we de wereld begrijpen, wat we belangrijk vinden en zelfs hoe we ons gedragen. Media bepalen niet alleen wát we zien, maar ook hóe we het zien en interpreteren (Brants & Van Praag, 2017, p. 398).

Talkshows zijn een goed voorbeeld van hoe media invloed uitoefenen op deze publieke perceptie. Ze vervullen een belangrijke maatschappelijke rol door complexe thema's toegankelijk te maken voor een breed publiek (Costera Meijer & Van Dijck, 2001, p. 10). Daarnaast fungeren ze als platforms voor maatschappelijke discussie, waar mensen kunnen deelnemen aan gesprekken over onderwerpen die de samenleving aangaan (Costera Meijer & Van Dijck, 2001, p. 10). Als een modern 'dorpsplein' brengen talkshows verschillende stemmen samen, stimuleren ze publieke participatie en bevorderen ze kritisch burgerschap in een democratische samenleving (Costera Meijer & Van Dijck, 2001, pp. 15-16).

In het licht van talkshows als platform voor maatschappelijke discussie is het concept 'cultural forum' onmisbaar. Dit idee, geïntroduceerd door Newcomb en Hirsch (1983), helpt in dit onderzoek te verklaren hoe Nederlandse talkshows maatschappelijke en politieke vraagstukken, zoals de Amerikaanse presidentsverkiezingen, behandelen. Hun oorspronkelijke studie richtte zich op fictieve televisieprogramma's als middel voor maatschappelijke reflectie, waarbij diverse perspectieven worden belicht en publieke discussie wordt gestimuleerd. Deze thesis bouwt hierop voort en onderzoekt in hoeverre deze theorie toepasbaar is op Nederlandse talkshows. In aanvulling daarop wordt onderzocht of en hoe Donald Trump wordt geframed, waarbij het onderzoek van Entman (1993) als leidraad dient.

Vanuit dit kader is de volgende onderzoeksvraag geformuleerd:

In hoeverre functioneren de Nederlandse talkshows Eva, Bar laat, Humberto en Vandaag Inside als culturele fora in het discours over Donald Trump tijdens de Amerikaanse presidentsverkiezingen van 2024?

Om de onderzoeksvraag te beantwoorden, is een kwalitatieve inhoudsanalyse uitgevoerd. Van de vier geselecteerde talkshows zijn in totaal 36 afleveringen geanalyseerd. Deze afleveringen zijn thematisch gecodeerd zonder vooraf vastgestelde variabelen uit de literatuur. Wel zijn op basis van de theorie *sensitizing concepts* geformuleerd die tijdens de interpretatie richting gaven aan de analyse. De analyse richtte zich eerst op de framing van Donald Trump binnen de talkshows en vervolgens op de mate waarin deze programma's functioneren als culturele fora.

Dit onderzoek is opgebouwd uit vijf hoofdstukken. In het tweede hoofdstuk wordt de relevante literatuur besproken die de theoretische basis van het onderzoek vormt. Het derde hoofdstuk beschrijft de methode en de uitvoering van de analyse. In het vierde hoofdstuk worden de resultaten gepresenteerd en geanalyseerd. Tot slot biedt het vijfde hoofdstuk een conclusie waarin de onderzoeksvraag wordt beantwoord en de belangrijkste bevindingen worden toegelicht. Tot slot komen de theoretische implicaties en aanbevelingen voor vervolgonderzoek aan bod.

1.1 Maatschappelijke relevantie

Dit onderzoek biedt inzicht in hoe Nederlandse talkshows de balans vinden tussen entertainment en journalistieke waarden. Met hun grote bereik beïnvloeden ze hoe Nederlanders Donald Trump en bredere politieke thema's zien. Daarom is het belangrijk te analyseren welke onderwerpen, gasten en perspectieven aandacht krijgen en of journalistieke principes worden nageleefd. In een mediaklimaat waarin sensatie vaak domineert, is het namelijk cruciaal dat talkshows bijdragen aan een gezond democratisch debat (Aiko, 2024, p. 2). Door Trumps framing te analyseren met de theorie van Entman (1993), draagt dit onderzoek bij aan het begrip van framing in de steeds meer gepolariseerde Nederlandse samenleving (Bohlmeijer, 2024). Het helpt programmamakers evenwichtiger uitzendingen te maken en biedt kijkers handvatten om framing te herkennen en kritisch te reflecteren.

1.2 Wetenschappelijke relevantie

Newcomb en Hirsch onderzochten in 1983 hoe fictieprogramma's als cultureel forum functioneerden in een tijdperk van de dominante Amerikaanse netwerken (Johnson, 2018, p. 93). Hendershot breidde dit uit naar de gefragmenteerde mediaomgeving (Hendershot, 2020, pp. 205-206). Deze scriptie past deze theorie toe op Nederlandse talkshows, een terrein dat nog nauwelijks is onderzocht. Dat maakt dit onderzoek een belangrijke bijdrage aan de studie van Nederlandse talkshows. Hoewel er media-analyses over de berichtgeving van de VS bestaan, is er weinig onderzoek naar recente Nederlandse talkshows. Deze scriptie richt zich daarom op *Eva*, *Bar laat*, *Humberto* en *Vandaag Inside*, een mix van publieke en commerciële programma's. Dit biedt de mogelijkheid om verschillende perspectieven en meningen over Donald Trump te analyseren en te vergelijken.

2 Theoretisch kader

In dit hoofdstuk wordt de theoretische basis gelegd voor de analyse van Nederlandse talkshows als mogelijke culturele fora binnen het publieke debat. Centraal staat het idee dat talkshows, mits ze voldoende ruimte bieden aan verschillende perspectieven en maatschappelijke reflectie, kunnen bijdragen aan publieke meningsvorming. Dit wordt gekoppeld aan Habermas' concept van de publieke sfeer, waarin open debat en toegankelijke informatievoorziening een democratische rol vervullen. Vervolgens wordt besproken hoe medialogica, infotainment en framing invloed hebben op de inhoud en presentatie van talkshows, en wat dat betekent voor wie of wat zichtbaar wordt. Ook wordt stilgestaan bij journalistieke waarden en gedragscodes, en bij de spanning die ontstaat wanneer commerciële belangen botsen met journalistieke idealen zoals onafhankelijkheid, betrouwbaarheid en het bieden van diversiteit aan stemmen. Deze theoretische uitgangspunten vormen het kader voor de analyse in het volgende hoofdstuk.

2.1 Talkshows

Talkshows groeiden, sinds hun oorsprong in de Verenigde Staten, in de jaren zestig uit tot een belangrijk televisieformat in Nederland (RMO, 2003, p. 85). Het format draait om gesprekken tussen gasten, die worden geleid door een presentator (Timberg & Erler, 2002, p. 3). Wat talkshows onderscheidt van andere vormen van televisie is de focus op gesproken interactie; het gesprek zelf staat centraal in elke uitzendingen (Haarman, 2001, p. 31). De rol van de presentator is hierin cruciaal: hij of zij bepaalt de toon, stuurt het gesprek en bepaalt wat er besproken wordt (Timberg & Erler, 2002, p. 3).

Hoewel talkshows vaak live worden uitgezonden, blijft de indruk van actualiteit ook behouden bij vooraf opgenomen of herhaalde afleveringen. Dit versterkt de directe betrokkenheid van de kijker, wat een belangrijk kenmerk is van het format (Timberg & Erler, 2002, p. 4). Tegelijkertijd zijn talkshows commerciële producten, die moeten concurreren om de aandacht van een breed publiek. Dit verklaart waarom de onderwerpen vaak persoonlijk of sensationeel gepresenteerd worden, met als doel het publiek te boeien (Ilie, 2006, p. 489). Talkshows worden daarom ook gezien als een hybride genre, waarbij elementen van journalistiek, amusement en informaliteit samenkomen (Ilie, 2006, p. 489). Dit hybride karakter zal later in dit hoofdstuk verder worden uitgewerkt in relatie tot het bredere concept van medialogica en infotainment. Hoewel de gesprekken in talkshows bovendien spontaan

lijken, zijn ze in werkelijkheid zorgvuldig geregisseerd. Dat is nodig om binnen de beperkte tijd meerdere perspectieven kort aan bod te laten komen en de aandacht van de kijker vast te houden (Timberg & Erler, 2002, p. 5).

2.1.1 Rol van talkshows binnen het publieke debat

Maar talkshows zijn niet alleen een televisievorm; ze vervullen ook een bredere rol binnen het publieke debat. Zoals Timberg en Erler al beschreven, draait het in talkshows om het gesprek. Juist dat gesprek is volgens Costera Meijer en Van Dijck (2001) essentieel voor een goed functionerende democratie (p. 8). In de samenleving wordt voortdurend gepraat, en die gesprekken vormen mede hoe de wereld wordt gezien. Talkshows brengen dat gesprek naar het televisiescherm. Via televisie krijgen mensen zo beelden en verhalen voorgeschoteld die invloed hebben op hoe zij de werkelijkheid begrijpen. Kijkers baseren hun mening daarom deels op wat programmamakers selecteren en duiden; de beelden en woorden die zij presenteren helpen bij het vormen van ideeën (Costera Meijer & Van Dijck, 2001, p. 9).

Talkshows tonen op die manier niet alleen wat er gebeurt in de wereld, maar ook hoe daarover gedacht wordt. Ze brengen maatschappelijke kwesties in beeld, zoals wetgeving, beleid of politieke gebeurtenissen, en maken zichtbaar hoe daar verschillend over wordt gesproken. Daarmee creëren ze een vorm van publieke ruimte op televisie: een plek waar iedereen als kijker het gesprek kan volgen en mee kan denken (Costera Meijer & Van Dijck, pp. 9-10). Costera Meijer en Van Dijck (2001) omschrijven talkshows dan ook als een 'elektronisch dorpsplein', waar ideeën worden uitgewisseld en actuele thema's worden besproken (p. 10). Ze vervullen bovendien een venster- en spiegelfunctie: ze laten zien wat er speelt in de samenleving, en houden het publiek tegelijk een spiegel voor van gedeelde normen en waarden (Costera Meijer & Van Dijck, 2001, p. 17). Deze benadering toont duidelijke overeenkomsten met het concept van televisie als cultureel forum, zoals dat later werd uitgewerkt door Newcomb en Hirsch (1983) en verderop in dit onderzoek wordt besproken.

2.2 Publieke sfeer

De functie van talkshows als platform voor maatschappelijk gesprek sluit aan bij het klassieke begrip van de publieke sfeer, zoals beschreven door Jürgen Habermas (Habermas et al., 1974). Volgens Habermas is de publieke sfeer een ruimte waarin burgers zich uitspreken over kwesties die iedereen aangaan (Habermas et al., 1974, p. 49). Het is een plek tussen de privésfeer en de staat, waar mensen samenkomen om vrijuit en op basis van argumenten met elkaar in gesprek te gaan. Zo'n publieke sfeer ontstaat telkens opnieuw, zodra mensen maatschappelijke onderwerpen bespreken en gebruikmaken van hun recht op vrije meningsuiting en vereniging (Habermas et al., 1974, p. 49). Die sfeer krijgt bovendien politieke betekenis als machthebbers verantwoording moeten afleggen over wat er in het publieke debat leeft, en als die informatie voor iedereen toegankelijk is (Habermas et al., 1974, p. 49). Op die manier kan het publieke debat een serieuze tegenkracht vormen in een democratische samenleving.

Habermas (1991) beschrijft hoe deze vorm van publiek debat opkwam in de achttiende eeuw, in Engeland Frankrijk en Duitsland. In koffiehuisen, leesclubs en kranten ontstonden gesprekken waarin burgers zich niet opstelden als vertegenwoordigers van belangengroepen, maar als mensen die wilden bijdragen aan het algemeen belang (Habermas, 1991, p. 30). In de moderne tijd is dat echter veranderd. Habermas en zijn collega's (1974) beschrijven hoe publieke communicatie steeds vaker draait om imago en prestige. Politieke aandacht is daarmee verschoven van publieke verantwoording naar strategische beeldvorming. Het gaat er minder om of een beslissing rechtvaardig is, en meer om hoe deze overkomt bij het publiek (Habermas et al., 1974, p. 55). De publieke sfeer is daardoor niet langer een vanzelfsprekende ruimte voor kritisch debat, maar iets wat actief georganiseerd moet worden. Ook de relatie tussen burgers, politici en media is veranderd: inhoudelijke uitwisseling maakt plaats voor communicatie die vooral draait om aandacht trekken en het sturen van publieke indrukken (Habermas et al., 1974 p. 55).

De verschuiving van een klassieke naar een gemediatiseerde publieke sfeer wordt ook zichtbaar in hoe televisie functioneert (Tolson, 2001). Door de opkomst van elektronische nieuwsvoorziening wordt nieuws tegenwoordig niet zozeer gerapporteerd, maar gemonitord. Kijkers zijn niet meer afhankelijk van journalisten om verslag te doen van nieuws, omdat ze gebeurtenissen nu zelf *realtime* kunnen volgen op hun scherm. De journalist is hierdoor steeds minder verslaggever en steeds meer commentator. Daardoor verandert ook de nieuwsbeleving: nieuws wordt minder een onderwerp om over na te denken, en meer een

gebeurtenis waar je ‘bij bent’ (Tolson, 2001, p. 14). Dit sluit aan bij wat Thompson (2005, p. 35) *mediated visibility* noemt: media maken het mogelijk om gebeurtenissen op afstand ‘live’ mee te maken, zonder directe wederkerigheid; je ziet anderen wel, maar zij jou niet.

Ook talkshows laten die verandering zien. De rolverdeling tussen presentator, gast en publiek vervaagt, de camera beweegt losser en het publiek doet actief mee. Daardoor ontstaat de indruk dat óók kijkers van buiten de studio meedoen aan het gesprek, wat alledaagse meningen een plek geeft in het publieke debat (Livingstone & Lunt, 1994, p. 5). Daarmee zijn talkshows een goed voorbeeld van hoe publieke debatten minder formeel en gestructureerd zijn geworden. Ze lijken meer op performances dan op rationele, op argumentatie gebaseerde discussies, zoals Habermas (1991) dit eerder ook al beschreef (Tolson, 2001, p. 14).

Toch hebben talkshows een belangrijke functie. Ze brengen verschillende stemmen bij elkaar en maken maatschappelijke onderwerpen zichtbaar (Tolson, 2001, p. 15; Gamson, 1999, p. 194). Maar wie in beeld komt, heeft niet automatisch invloed. De gesprekken zijn, zoals eerder beschreven, geregisseerd, en niet iedere gespreksdeelnemer krijgt altijd evenveel ruimte. Dat botst met het ideaal van een vrije, open publieke sfeer (Tolson, 2001, p. 18). Daarom spreken sommige onderzoekers liever van een ‘oppositionele publieke sfeer’: een plek waar verschillende stemmen naast elkaar bestaan, zonder dat er overeenstemming hoeft te ontstaan (Tolson, 2001, p. 18; Lunt & Stenner, 2005, p. 61). Fora zoals talkshows laten op die manier vooral de veelstemmigheid van de samenleving zien.

2.3 Culturele fora

Wanneer talkshows niet worden beoordeeld op hun bijdrage aan consensus, maar op hun vermogen om diverse stemmen zichtbaar te maken, komen ze dicht bij het idee van een cultureel forum (Livingstone & Lunt, 1994). Al in 1983 introduceerden Horace Newcomb en Paul M. Hirsch het concept van televisie als cultureel forum. Deze term ontstond in het klassieke tijdperk van netwerktelevisie (1959-1985), waarin *NBC*, *CBS* en *ABC* de markt domineerden (Johnson, 2018, p. 93). Ook volgens Newcomb en Hirsch (1983) is televisie meer dan alleen entertainment; het fungeert als spiegel van de maatschappelijke werkelijkheid en biedt een platform waar kijkers samen betekenis geven aan de wereld en maatschappelijke vraagstukken bespreken (p. 563). Deze visie wordt later ook bevestigd door Costera Meijer en Van Dijck (2001), die televisie omschrijven als een plek voor publieke uitwisseling van ideeën (p. 10).

Programmamakers spelen hierin een centrale rol als culturele bricoleurs: zij combineren culturele elementen om nieuwe betekenissen te creëren (Newcomb & Hirsch, 1983, p. 563). Televisieprogramma's representeren actuele gebeurtenissen en maatschappelijke veranderingen, terwijl ze ruimte bieden voor interpretatie en reflectie. Tegelijkertijd streven makers naar een balans: programma's moeten herkenbaar zijn voor het publiek, maar ook vernieuwend genoeg om op te vallen (Newcomb & Hirsch, 1983, p. 563, p. 568).

Ook kijkers spelen een cruciale rol in het functioneren van televisie als cultureel forum. Ze herkennen eigen ervaringen of overtuigingen in programma's, maar worden ook uitgedaagd tot reflectie en meningsvorming. Hoe zij dit interpreteren, hangt af van hun achtergrond, waarden en ervaringen (Newcomb & Hirsch, 1983, p. 569). Bovendien hebben tv-programma's een bardische functie: ze belichten maatschappelijke kwesties vanuit meerdere perspectieven en stimuleren discussie in plaats van één vast antwoord te geven (Newcomb & Hirsch, 1983, pp. 565-566). Door onderwerpen te behandelen die iedereen aangaat, zorgt televisie ervoor dat mensen met diverse achtergronden zich in het medium herkennen. Het biedt een ruimte waar verschillende perspectieven naast elkaar bestaan, waardoor kijkers worden uitgenodigd om na te denken en hun eigen conclusies te trekken (Newcomb & Hirsch, 1983, pp. 564-566).

Een belangrijk concept hierbij is liminaliteit. Newcomb en Hirsch beschrijven dit als een 'tussenruimte' die televisie creëert. In deze ruimte kunnen onderwerpen die normaal gesproken taboe zijn of moeilijk bespreekbaar, toch aan bod komen. Televisie maakt zo culturele en ideologische conflicten zichtbaar en bespreekbaar, waardoor kijkers nieuwe perspectieven kunnen verkennen (Newcomb & Hirsch, 1983, pp. 563-564). Dit idee van liminaliteit sluit aan bij Habermas' concept van de publieke sfeer: beide gaan uit van een open ruimte waarin maatschappelijke kwesties besproken worden en uiteenlopende meningen naast elkaar kunnen bestaan.

Op deze manier vervullen televisieprogramma's volgens Newcomb en Hirsch (1983) een belangrijke functie als cultureel forum: ze bieden, ondanks hun commerciële karakter, ruimte voor maatschappelijke reflectie, belichten uiteenlopende perspectieven en stimuleren publieke discussie; een rol die onder anderen ook Livingstone en Lunt (1994), Gamson (1998), Tolson (2001) en Ilie (2006) aan talkshows toeschrijven.

2.3.1 Hedendaagse culturele fora

Terwijl Newcomb en Hirsch televisie als cultureel forum bestudeerden in het tijdperk van netwerktelevisie, richt Heather Hendershot (2020) zich op het gefragmenteerde medialandschap van vandaag. Mensen kijken tegenwoordig vaker naar programma's die hun eigen overtuigingen bevestigen, waardoor minder ruimte is voor andere perspectieven (Hendershot, 2020, p. 206). Dit maakt het moeilijker voor programma's om een breed en heterogeen publiek te bereiken (Hendershot, 2020, p. 206).

Om deze reden onderzoekt Hendershot (2020) of het culturele-forum-model nog steeds relevant is, en gebruikt de sitcom *Parks and Recreation* als voorbeeld. Dit programma toont op humoristische wijze hoe televisie, ondanks fragmentatie, complexe en controversiële onderwerpen behandelt, zoals politieke verdeeldheid en burgerparticipatie (Hendershot, 2020, p. 206, p. 210). In de serie komt de samenwerking tussen mensen met verschillende politieke overtuigingen aan bod. De liberale Leslie Knope en libertaire Ron Swanson, de twee hoofdpersonen, hebben botsende ideeën, maar werken toch samen (Hendershot, 2020, pp. 206-207). Dit laat zien dat verschillende overtuigingen naast elkaar kunnen bestaan en zelfs tot iets positiefs kunnen leiden (Hendershot, 2020, pp. 207-208). In tegenstelling tot de grote netwerkshows van vroeger trekt *Parks and Recreation* niet veel kijkers, maar richt het zich op een kleiner nichepubliek. Dit biedt volgens Hendershot juist de ruimte om gedurfde en inhoudelijk sterke programma's te maken (Hendershot, 2020, p. 207, p. 209).

Hendershot (2020) concludeert dat de klassieke culturele-forum-theorie minder breed toepasbaar is, maar dat *Parks and Recreation* bewijst dat televisie nog steeds als cultureel forum kan functioneren. Hoewel het bereik kleiner is dan dat van klassieke netwerken, toont de serie aan dat ook in gefragmenteerde mediaomgevingen ruimte is voor gedeelde reflectie en politieke dialoog. (Hendershot, 2020, p. 211).

2.3.2 Talkshows als culturele fora

De rol van televisie als cultureel forum wordt niet alleen theoretisch beschreven door Newcomb en Hirsch (1983) en Hendershot (2020), maar wordt ook in verband gebracht met het talkshowgenre door Costera Meijer en Van Dijck (2001). Hoewel zij de term 'cultureel forum' niet letterlijk gebruiken, beschrijven ze talkshows als een plek waar maatschappelijke thema's publiekelijk besproken worden en waar kijkers worden aangezet tot reflectie. Ook andere onderzoekers benadrukken dat talkshows een publieke functie kunnen vervullen door maatschappelijke kwesties op toegankelijke wijze bespreekbaar te maken, waarbij ruimte

ontstaat voor emotie, persoonlijke verhalen en sociale reflectie (Livingstone & Lunt, 1994; Ilie, 2006; Lunt & Stenner, 2005).

Volgens Costera Meijer en Van Dijck (2001, pp. 18-19) hebben talkshows een duidelijke informatiefunctie. Ze helpen kijkers maatschappelijke kwesties beter te begrijpen, juist omdat ze uiteenlopende perspectieven en persoonlijke ervaringen samenbrengen. Talkshows functioneren op deze manier als een toegankelijke ruimte voor publieke reflectie, vergelijkbaar met een buurtplein waar morele dilemma's en sociale spanningen besproken worden (Costera Meijer & Van Dijck, 2001, p. 19).

De waarde van die reflectie neemt toe wanneer gesprekken voldoen aan vier voorwaarden: generalisatie, wederkerigheid, openbaarheid en verantwoording (Costera Meijer & Van Dijck, 2001, pp. 21-26). Generalisatie betekent dat deelnemers argumenten aandragen die voor iedereen zouden kunnen gelden in vergelijkbare situaties (Costera Meijer & Van Dijck, 2001, p. 22). Wederkerigheid vraagt van sprekers dat zij hun standpunten formuleren op een manier die ook begrijpelijk en acceptabel is voor mensen met andere overtuigingen (Costera Meijer & Van Dijck, 2001, p. 23). Openbaarheid houdt in dat het gesprek navolgbaar is voor het publiek en deelnemers zich bewust zijn van de zichtbaarheid van hun uitspraken (Costera Meijer & van Dijck, 2001, p. 25). Tot slot betekent verantwoording dat deelnemers bereid zijn hun mening uit te leggen aan mensen die geraakt worden door wat besproken wordt (Costera Meijer & Van Dijck, 2001, p. 26).

De onderzoekers stellen dat het format van talkshows de mogelijkheid biedt om aan deze voorwaarden te voldoen. Dat maakt het genre in potentie geschikt voor publieke discussie binnen een democratische samenleving, mits het ruimte laat voor verschillende stemmen en een eerlijke uitwisseling van ideeën (Costera Meijer & Van Dijck, 2001, p. 26).

Costera Meijer en Van Dijck (2001) benadrukken bovendien dat talkshows het publiek actief aanspreken: het format richt zich tot de kijker als burger, en nodigt uit tot morele, intellectuele en emotionele reflectie (Costera Meijer & Van Dijck, 2001, pp. 32-35). Talkshows bieden kijkers daarmee een handelingsperspectief: ze helpen om maatschappelijke ontwikkelingen te begrijpen én om er een persoonlijke houding tegenover te vormen (Costera Meijer & Van Dijck, pp. 34-35).

Deze visie sluit aan bij het concept van televisie als cultureel forum zoals geformuleerd door Newcomb en Hirsch (1983). Ook zij beschouwen televisie als een plek waar botsende waarden zichtbaar worden, zonder dat deze per definitie hoeven te worden opgelost. Juist de ruimte voor verschil en de uitnodiging tot reflectie maken volgens hen de forumfunctie waardevol. Talkshows hebben in potentie de capaciteit om die rol te vervullen,

mits ze voldoende ruimte bieden voor diverse perspectieven en publieke discussie. Of en hoe dit in de praktijk gebeurt, vraagt echter om een kritische blik op hun inhoud en vorm.

2.4 De invloed van mediawerking op het publieke debat

Om te begrijpen in hoeverre talkshows daadwerkelijk functioneren als cultureel forum, is het belangrijk te onderzoeken hoe zij maatschappelijke thema's presenteren. De inhoud en toon van het debat worden immers sterk beïnvloed door de werking van de media zelf. Daarom is het belangrijk te onderzoeken hoe de inhoud en presentatie van het debat worden gestuurd. Een eerste stap daarin is het begrip *medialogica*. Dit concept verwijst naar de manier waarop media het publieke debat structureren en vormgeven (Brants & Van Praag, 2017, p. 398).

In de eerste decennia na de Tweede Wereldoorlog werd politieke communicatie in Nederland sterk gekleurd door de verzuiling. De samenleving was ideologisch opgedeeld in katholieke, protestantse, socialistische en liberale groepen, die los van elkaar functioneerden (Brants, 2019, p. 239). Media maakten onderdeel uit van deze zuilen en waren nauw verbonden met politieke partijen en maatschappelijke organisaties. Bekende mediafiguren bekleedden vaak dubbelfuncties; ze waren niet alleen journalist of programmamaker, maar traden ook op als spreekbuis van hun eigen zuil. Kranten en omroepen stonden bovendien in dienst van het doorgeven van de boodschap van elites binnen die zuilen (Brants, 2019, p. 239). Journalisten traden in deze context eerder op als vertegenwoordigers van de eigen zuil dan als onafhankelijke controleurs van de macht. Media boden vooral ruimte aan stemmen van binnen de eigen zuil en toonden weinig interesse in onderwerpen of perspectieven daarbuiten (Brants, 2019, p. 239). Pas vanaf de jaren zestig begon dit te veranderen. Door de ontzuiling en de toename van het aantal zwevende kiezers verloren politieke partijen hun vaste achterban. Ook mediaorganisaties moesten hierdoor hun publiek actiever aan zich binden. In diezelfde periode werd de journalistiek zelfstandiger en onafhankelijker (Brants, 2019, p. 240).

De invoering van commerciële televisie in 1989 versnelde deze trend. De toegenomen concurrentie om kijkcijfers leidde tot een verschuiving van een 'partijdige logica' naar een 'medialogica', zoals Brants (2019) dit noemt (p. 241). Binnen die *medialogica* staat niet langer de publieke taak of objectieve berichtgeving centraal, maar de vraag wat het publiek boeit en wat goed verkoopt. Commerciële belangen krijgen zo een grotere rol in de selectie en presentatie van nieuws (Brants, 2019, p. 241).

Ook verslaggeving verandert hierdoor: van inhoudelijke analyse naar een theatrale presentatie, en van journalistiek als informatiebron naar journalistiek als entertainment (Brants, 2019, p. 241). Bovendien bepalen politici ook minder hun eigen boodschap; het zijn de media die in toenemende mate bepalen wat aandacht krijgt en hoe het gepresenteerd wordt. Media worden zo steeds belangrijker in het vormgeven van (politieke) beeldvorming en in het sturen van het publieke debat (Brants, 2019, pp. 241-242).

2.4.1 De rol van medialogica in de invulling van talkshows

Zoals beschreven door verschillende onderzoekers verwijst medialogica naar de specifieke manier waarop media informatie organiseren, vormgeven en overbrengen (Altheide & Snow, 1979, p. 10; Brants & Van Praag, 2017, p. 398; Strömback, 2008, p. 233). De Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (2003) omschrijft medialogica als de manier waarop media bepalen hoe publieke communicatie eruitziet. Media en politiek concurreren tegenwoordig allebei om de aandacht van het publiek. Daardoor wordt nieuws steeds vaker gebracht in vormen die niet zozeer zijn gebaseerd op de inhoud, maar op de eigenschappen van het medium zelf (RMO, 2003, p. 33). De vorm van het publieke debat wordt in grote mate bepaald door wat media, zoals talkshows, geschikt en aantrekkelijk vinden om te tonen. Dit beïnvloedt niet alleen welke onderwerpen aan bod komen, maar ook hoe deze kwesties worden besproken in de maatschappij.

Om dit beter te begrijpen, is het relevant te kijken naar hoe deze logica werkt op het niveau van formats. Volgens Altheide (2004) hanteert elk medium vaste formats, zoals herkenbare vormen en regels, die bepalen hoe een programma wordt 'herkend', bijvoorbeeld als talkshow (p. 4). Deze formats zorgen ervoor dat inhoud wordt aangepast aan wat kort, herkenbaar en aantrekkelijk lijkt voor het publiek. Wanneer talkshows maatschappelijke onderwerpen behandelen, doen ze dat binnen die logica (Altheide, 2004, p. 294). Dat beïnvloedt niet alleen wat er besproken wordt, maar ook op welke toon dat gebeurt. Binnen de journalistieke context betekent dit een verschuiving van inhoud naar vorm: gesprekken zijn minder gericht op het overbrengen van informatie, en meer op het vermaken van het publiek (Altheide, 2004, pp. 294-295).

De Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (2003) onderscheidt acht kernelementen die typerend zijn voor hoe medialogica het nieuws beïnvloedt. Een van de belangrijkste kenmerken is de focus op snelheid. In het huidige medialandschap veroudert informatie snel. Deze versnelling komt deels het groeiende aantal nieuwsorganisaties en

journalisten. Omdat al deze partijen strijden om de aandacht van het publiek, is de drang om als eerste met nieuws te komen groter dan ooit (RMO, 2003, pp. 33-34; Adriaansen & Van Praag, 2010, p. 244).

Framing is een ander kenmerk van medialogica. Journalisten presenteren gebeurtenissen vaak binnen bekende 'frames' om complexe kwesties begrijpelijk en toegankelijk te maken (RMO, 2003, p. 34). In politieke berichtgeving uit zich dit doorgaans in drie veelvoorkomende frames: gepersonaliseerde berichtgeving, focus op conflict, en de nadruk op negatieve ontwikkelingen (Takens et al., 2013, p. 278; Ruigrok et al., 2012, p. 4).

Ook de rol van persoonlijkheden en emoties is toegenomen. Verhalen worden vaker gebracht vanuit de ervaring of beleving van een individu, waardoor de kijker zich makkelijker kan identificeren; of dat nu een politicus, een bekend persoon of een 'gewone burger' is (RMO, 2003, pp. 34-35; Adriaansen & Van Praag, 2010, p. 248).

Opvallend is het bovendien dat, ondanks het toegenomen aantal media, er sprake is van inhoudelijke uniformiteit. Nieuwsmedia volgen elkaar op de voet: wanneer één medium met een primeur komt, nemen anderen het bericht vaak snel over. Dit fenomeen van inhoudelijke gelijktrekking wordt ook wel 'meutevorming' genoemd, en kan leiden tot hypes, waarbij de aandacht voor een onderwerp zichzelf versterkt, zelfs als er niets nieuws gebeurt (RMO, 2003, p. 35).

Daarnaast is beeldherhaling een belangrijk kenmerk van medialogica. Indringende of sprekende beelden worden vaak herhaald en hebben een grote impact op hoe gebeurtenissen worden geïnterpreteerd. Eén krachtig beeld kan een complexe situatie herleiden tot een eenvoudig oordeel, zonder ruimte voor nuance (RMO, 2003, p. 35).

Ook is de journalistieke stijl in de loop der tijd verschoven van feitelijke verslaggeving naar interpretatie. Journalisten voorzien nieuwsitems steeds vaker van duiding, en treden zo meer op als analist dan als neutrale verslaggever (RMO, 2003, p. 35; Brants, 2019, p. 242).

Verder is de burger prominenter aanwezig in het nieuws. Waar vroeger vooral deskundigen zoals hoogleraren werden geraadpleegd, komen nu ook ervaringsdeskundigen aan het woord. Hierdoor krijgen gewone burgers een grotere stem in het publieke debat (RMO, 2003, p. 36).

Tot slot is nieuwswaarde zelf een bepalend selectiecriterium geworden. Niet langer bepaalt de politieke agenda wat nieuws is, maar de mate waarin een verhaal aantrekkelijk is voor het publiek (RMO, 2003, p. 36).

2.4.2 Framing, selectie en zichtbaarheid in talkshows

Een belangrijke vraag is hoe medialogica zich concreet manifesteert in politieke berichtgeving, bijvoorbeeld in de verslaggeving over Donald Trump tijdens de Amerikaanse presidentsverkiezingen van 2024. Volgens Takens et al. (2013, p. 278) komt dit tot uiting in drie kenmerkende vormen: gepersonaliseerde berichtgeving, de voorstelling van politiek als een wedstrijd en de nadruk op negativiteit. Personalisering houdt in dat de aandacht verschuift van partijen en beleid naar individuele politici. *Contest coverage* presenteert politiek als een strijd om de macht, met focus op winnaars en verliezers in plaats van inhoudelijke argumenten. Negativiteit verwijst tot slot naar de toenemende neiging om politici en partijen kritisch of negatief in beeld te brengen (Takens et al., 2013, pp. 280-281).

Deze drie kenmerken zijn niet willekeurig: ze zijn het gevolg van framing, een proces waarbij media bewust kiezen wat ze benadrukken. Volgens Entman (1993) draait framing om twee belangrijke elementen: selectie en ‘opvallendheid’ (*salience*). Frames bepalen welke informatie wordt uitgelicht en meer betekenis krijgt, terwijl andere aspecten bewust of onbewust worden weggelaten (Entman, 1993, pp. 52-53). Door bepaalde details van een onderwerp te benadrukken, maakt framing deze informatie opvallender, gemakkelijker te begrijpen en beter te onthouden. Daarmee vormt framing een krachtig middel in het tot stand komen van publieke beeldvorming (Entman, 1993, p. 53).

Framing beïnvloedt ook hoe onderwerpen binnen talkshows worden gepresenteerd: wie krijgt spreektijd, welke perspectieven domineren, en welke blijven buiten beeld? Zoals eerder besproken hebben talkshows de potentie om een cultureel forum te zijn, namelijk als een plek voor maatschappelijke reflectie en uiteenlopende visies. Die rol komt echter onder druk te staan wanneer de inhoud te sterk wordt gestuurd of eenzijdig wordt geframed. Als talkshows vooral bepaalde perspectieven laten zien en andere negeren, verliezen ze hun functie als cultureel forum. Daarom is het belangrijk om te analyseren hoe politieke figuren zoals Trump worden gepresenteerd; dat laat zien of er daadwerkelijk ruimte is voor een pluriform debat. Deze scriptie onderzoekt daarom in hoeverre Nederlandse talkshows, in hun berichtgeving over Donald Trump, die forumfunctie waarmaken.

2.4.3 Infotainment in talkshows

In televisieformats, zoals talkshows, komen de stijl- en inhoudelijke kenmerken van medialogica vooral tot uiting in de vorm van infotainment (Ruigrok et al., 2012, p. 3).

Infotainment is geen afzonderlijk genre, maar een verzamelterm voor formats waarin journalistiek en entertainment worden gecombineerd (Boukes, 2019, p. 1). Talkshows vallen daar onder. De opkomst van infotainment begon eind jaren tachtig, toen commerciële televisiekanalen zich begonnen te ontwikkelen en de concurrentie om kijkers toenam (Brants & Neijens, 2007, p. 150). In dit nieuwe medialandschap konden burgers het traditionele nieuws gemakkelijk vermijden, waardoor nieuwsproducenten hun aanbod steeds meer zijn gaan afstemmen op wat het publiek aantrekkelijk vindt: entertainment (Boukes, 2019, p. 1). Hierdoor zijn nieuwsorganisaties steeds vaker gaan opereren volgens een commerciële logica in plaats van een publieke logica, waarbij het doel niet meer primair is om te informeren, maar om te overleven in de mediamarkt (Boukes, 2019, p. 1). Onder invloed van deze commerciële logica is nieuws minder beleidsgericht geworden en vaker sensationeel en gepersonaliseerd. De nadruk ligt meer op persoonlijke gevolgen dan op maatschappelijke relevantie, en verslaggeving bevat vaker de meningen of interpretaties van journalisten (Boukes, 2019, pp. 1-2). Deze trends zijn zowel in de Verenigde Staten als in Europa zichtbaar (Boukes, 2019, p. 2). Ook talkshows bewegen mee met deze commerciële logica. Ze kiezen onderwerpen en gasten niet alleen omdat ze maatschappelijk belangrijk zijn, maar ook omdat ze de aandacht van het publiek trekken.

2.5 Journalistieke waarden onder druk

Journalisten hebben een belangrijke maatschappelijke functie: zij informeren het publiek, controleren de macht en bieden ruimte aan verschillende perspectieven. Daarmee dragen zij actief bij aan het publieke debat, bijvoorbeeld door duiding, commentaar of advies te geven (Hanitzsch & Vos, 2018, p. 149). Deze taakopvatting is geworteld in westerse democratische idealen, waarin media vier kerntaken vervullen: informeren en waarschuwen, het debat faciliteren, machthebbers ondersteunen en uitdagen (Hanitzsch & Vos, 2018, p. 149)

Hoewel er wereldwijd verschillen bestaan in hoe journalisten deze rollen invullen, is er brede overeenstemming over de kerntaken van hun vak. Het gaat om dienstbaarheid aan het publiek (bijvoorbeeld als waakhond van de democratie), streven naar objectiviteit en geloofwaardigheid, onafhankelijkheid, snelheid en actualiteit, en het werken volgens ethische,

valide en legitieme normen (Deuze, 2004, p. 78). Een van de sterkste overtuigingen binnen de journalistiek is dat journalisten er zijn voor het publiek. Ze voelen zich verantwoordelijk om burgers te informeren over zaken die iedereen aangaan (Deuze, 2004, p. 79).

Maar juist deze waarden staan onder druk door de werking van medialogica en infotainment. Omdat het medialandschap steeds meer wordt gedreven door kijkcijfers en commerciële belangen, verschuift de focus van feitelijke verslaggeving naar sensationele verhalen, schandalen en onderwerpen die vooral bedoeld zijn om de aandacht van het publiek te trekken (Brants & Van Praag, 2017, p. 399). Deze ontwikkeling beïnvloedt ook hoe journalistieke normen binnen talkshows worden toegepast.

Deze spanning komt duidelijk naar voren in de manier waarop talkshows worden gemaakt. Van makers wordt verwacht dat ze kritisch doorvragen, maar tegelijkertijd ook onpartijdig blijven en verschillende perspectieven aan het woord laten komen. Daardoor is het in de praktijk lastig om de klassieke journalistieke normen volledig na te leven, omdat ook commerciële prikkels, formatregels en kijkcijfers voortdurend meewegen. Zoals Verhoef en Sauer (2015) daarom aangeven, is volledige neutraliteit in interviews vrijwel onmogelijk (pp. 248-249). Elke vraag draagt impliciete aannames met zich mee, die voor de geïnterviewde gunstig of juist problematisch kunnen zijn. Daarom pleiten zij voor het begrip *formal neutrality*: het streven naar neutraliteit, zonder de illusie dat die volledig bereikt kan worden (Verhoef & Sauer, 2015, pp. 248-249).

2.5.1 Journalistieke waarden bij publieke en commerciële talkshows

Hoe talkshows omgaan met journalistieke waarden verschilt per programma. Dat komt vooral doordat publieke en commerciële omroepen andere uitgangspunten en belangen hebben. Om die reden is het belangrijk om kort stil te staan bij de context waarin de onderzochte talkshows gemaakt worden.

In dit onderzoek worden talkshows van zowel publieke als commerciële omroepen geanalyseerd. Het belangrijkste verschil zit in hun financiering en doelstellingen. De publieke omroep werkt vanuit een publieke taak en wil bijdragen aan de democratische cultuur (Costera Meijer & Van Dijck, 2001, p. 20). Commerciële zenders zijn daarentegen afhankelijk van reclame-inkomsten en richten zich meer op kijkcijfers. *Eva* en *Bar laat* worden uitgezonden door de NPO en vallen onder de publieke omroep. *Humberto* is van RTL 4 en *Vandaag Inside* wordt uitgezonden door SBS6, beide commerciële zenders.

Zoals vastgelegd in de ‘Code Journalistiek Handelen’ heeft de NPO als wettelijke taak om het publiek op betrouwbare wijze te informeren over wat er speelt in binnen- en buitenland (NPO, 2023, p. 1). Daarbij draait het niet alleen om feitelijke berichtgeving, maar ook om duiding, educatie en het stimuleren van een maatschappelijk gesprek. Om die taak goed te vervullen, gelden binnen de publieke omroep duidelijke journalistieke richtlijnen. Journalisten bepalen zelfstandig welke onderwerpen ze behandelen en mogen zich niet laten beïnvloeden door politieke, commerciële of persoonlijke belangen. Ze werken onafhankelijk, checken hun bronnen, en zijn aanspreekbaar op hun keuzes en werkwijze (NPO, 2023, p. 1). Op die manier moet het aanbod van publieke talkshows bijdragen aan een transparant en betrouwbaar medialandschap.

Talpa, het mediabedrijf achter SBS6, ziet het als haar verantwoordelijkheid om programma’s te maken die aansluiten bij wat er speelt in de samenleving (Talpa TV, 2018, p. 1). Daarbij is ruimte voor uiteenlopende onderwerpen. De zender stelt respect voor privacy en het tegengaan van discriminatie centraal. Transparantie over de inhoud van programma’s en maatschappelijke betrokkenheid zijn daarbij belangrijk (Talpa TV, 2018, p. 1).

RTL Nederland valt onder RTL Group en volgt de algemene gedragscode van het moederbedrijf. In plaats van een specifieke journalistieke richtlijn hanteert RTL Nederland een bredere missie: het maken van ‘onmisbare verhalen die raken in hoofd en hart’, met toegankelijke en betrokken programma’s voor een breed publiek (RTL Nederland, 2018, p. 2). De gedragscode van RTL Group benadrukt de naleving van wet- en regelgeving, een veilige werkomgeving waarin medewerkers zich vrij kunnen uitspreken zonder angst voor nadelige gevolgen, en het belang van wederzijds respect, inclusie en het vermijden van belangenconflicten (RTL Group, 2023, pp. 8-13). Daarnaast erkent RTL de verantwoordelijkheid voor de inhoud die zij produceert en verspreidt, en beschermt zij de redactionele en journalistieke onafhankelijkheid (RTL Group, 2023, pp. 26-27).

3 Methodologie

In dit hoofdstuk wordt toegelicht op welke manier het onderzoek is uitgevoerd. Er is gekozen voor een kwalitatieve benadering, met als doel om te achterhalen hoe Nederlandse talkshows Donald Trump framen en in hoeverre zij functioneren als culturele fora binnen het publieke debat. Hiervoor is een thematische inhoudsanalyse toegepast op 36 afleveringen van vier verschillende talkshows. In dit hoofdstuk wordt besproken hoe de data zijn verzameld, hoe het coderingsproces is verlopen, en hoe vooraf gekozen begrippen, de zogenoemde *sensitizing concepts*, zijn gebruikt om patronen in de data te herkennen. Ook wordt uitgelegd hoe de centrale concepten ‘framing’ en ‘cultureel forum’ zijn vertaald naar een analytisch kader. Tot slot volgt een toelichting op de betrouwbaarheid van het onderzoek.

3.1 Onderzoeksmethode

Om de centrale vraag *In hoeverre functioneren de Nederlandse talkshows Eva, Bar laat, Humberto en Vandaag Inside als culturele fora in het discours over Donald Trump tijdens de Amerikaanse presidentsverkiezingen van 2024?* te kunnen beantwoorden, is in dit onderzoek gebruik gemaakt van een kwalitatieve benadering. Daarbij lag de nadruk op de interpretatie van tekstueel materiaal uit talkshows (Boeije & Bleijenbergh, 2023, p. 12). Dit materiaal is verzameld met als doel inzicht te krijgen in hoe de publieke opinie over Donald Trump werd gevormd. Hierbij lag de focus op de perspectieven en standpunten van de talkshowdeelnemers (Boeije & Bleijenbergh, 2023, p. 12). Deze benadering bood inzicht in de twee doelstellingen van dit onderzoek: enerzijds is onderzocht in hoeverre Donald Trump werd geframed in de geselecteerde talkshows tijdens de Amerikaanse presidentsverkiezingen van 2024, met specifieke aandacht voor de manier waarop hij werd gepresenteerd. Anderzijds is geanalyseerd in hoeverre deze talkshows ruimte boden aan diverse perspectieven en kritische discussies over de Amerikaanse verkiezingen en Donald Trump. Daarbij lag de focus op de vraag of deze programma’s daadwerkelijk functioneerden als platforms voor publieke reflectie en debat.

3.1.1 Kwalitatieve inhoudsanalyse

Voor dit onderzoek was het uitvoeren van een kwalitatieve inhoudsanalyse de meest geschikte methode. In talkshows komen perspectieven op Donald Trump en de Amerikaanse verkiezingen aan bod, en de betekenis die hieraan kan worden gegeven is vaak complex en niet eenduidig (Schreier, 2012, p. 2). Deze methode bood daarom een gestructureerde manier om de inhoud van de talkshows te analyseren, met als doel niet alleen te beschrijven wat er gezegd werd over Trump en de Amerikaanse verkiezingen, maar ook om te begrijpen hoe deze uitspraken geïnterpreteerd konden worden (Schreier, 2012, p. 2). In tegenstelling tot een kwantitatieve analyse, die voornamelijk focust op harde cijfers en aantallen, biedt een kwalitatieve benadering ruimte voor interpretatie van betekenis, context en framing.

Bovendien gaat een kwalitatieve inhoudsanalyse volgens Mayring (2014) verder dan het beschrijven van wat er gezegd wordt; het draait ook om waar die informatie vandaan komt en wat het betekent. Zo'n analyse kijkt naar de context waarin informatie ontstaat en naar de bredere boodschap die erin doorklinkt (p. 367). In deze scriptie is daarom niet alleen gelet op de inhoud van de talkshowfragmenten, maar ook op hoe die inhoud werd gebracht en wat dat zegt over de rol van talkshows in het publieke debat. Dit was cruciaal in het onderzoek naar de mogelijke functie van talkshows als cultureel forum.

3.1.2 Thematische analyse

De inhoud van de talkshows is geanalyseerd met behulp van een thematische analyse. Deze methode maakte het mogelijk om patronen, oftewel thema's, binnen de verzamelde data te identificeren, analyseren en rapporteren. Hierdoor konden de gegevens op een gestructureerde en gedetailleerde manier worden geanalyseerd en beschreven (Braun & Clarke, 2006, p. 79).

De thema's werden geïdentificeerd aan de hand van codering. Daarbij werden betekenisvolle elementen uit onderzoeksgegevens onderscheiden en voorzien van een code (Boeije & Bleijenbergh, 2023, p. 107). In dit onderzoek werden drie vormen van codering toegepast: open coderen, thematisch coderen en selectief coderen (Boeije & Bleijenbergh, 2023, p. 127). Bij het open coderen werden alle gegevens eerst gelezen en opgedeeld in fragmenten, die vervolgens van labels werden voorzien (Boeije & Bleijenbergh, 2023, p. 108). Bij thematisch coderen lag de focus op het groeperen van codes in overkoepelende thema's (Boeije & Bleijenbergh, 2023, p. 117). En tot slot werden bij het selectief coderen de

belangrijkste thema's geselecteerd en verder uitgewerkt (Boeije & Bleijenbergh, 2023, p. 123).

Allereerst richtte de codering zich op hoe Donald Trump werd geframed in de geselecteerde talkshows. Hierbij werd gekeken naar de verschillende manieren waarop hij werd gepresenteerd. Hierna richtte de codering zich op de vraag in hoeverre de talkshows bijdroegen aan het functioneren als culturele fora. Dit houdt in dat werd onderzocht in hoeverre de talkshows verschillende perspectieven boden en fungeerden als platforms voor publieke discussie en maatschappelijke reflectie.

De analyse begon met het open coderen van fragmenten uit de talkshow *Eva*, omdat deze talkshow de meeste relevante fragmenten bevatte. Op basis van deze codes werden thematische codes opgesteld. Vervolgens werd gekeken of de open codes uit *Bar laat*, *Humberto* en *Vandaag Inside* ook binnen deze thematische codes pasten. Tegelijkertijd werd ruimte gelaten voor nieuwe codes of thema's die specifiek in deze andere talkshows naar voren kwamen.

Vanwege de grote hoeveelheid te coderen tekst werd het softwareprogramma ATLAS.ti gebruikt.

3.2 Dataverzameling

De data voor dit onderzoek bestond uit gespreksfragmenten uit vier geselecteerde Nederlandse talkshows: *Eva*, *Bar laat*, *Humberto* en *Vandaag Inside*. De fragmenten werden geselecteerd op basis van uitzendingen waarin de Amerikaanse presidentsverkiezingen van 2024 en Donald Trump expliciet aan bod kwamen.

De onderzochte periode liep van 9 september 2024, de aanloop naar de verkiezingen, tot en met 7 november, twee dagen na de verkiezingsdag op 5 november 2024. In deze periode besteedden de talkshows veel aandacht aan het onderwerp, vaak in de vorm van verkiezingsspecials.

Van de talkshows *Eva* en *Bar laat* werden elk tien afleveringen geanalyseerd. Van *Humberto* en *Vandaag Inside* werden elk acht afleveringen opgenomen, aangezien deze talkshows in deze periode iets minder aandacht aan het onderwerp besteedden. In totaal werden 36 talkshowafleveringen geanalyseerd. Van elke aflevering werd een transcript gemaakt, dat de basis vormde voor de kwalitatieve analyse.

3.2.1 Kenmerken talkshows

De vier talkshows in dit onderzoek zijn geselecteerd vanwege hun verschillen in omroepstructuur, politieke oriëntatie, inhoudelijke aanpak en uitzendtijdstip. Dit zorgde voor een breed perspectief op de berichtgeving over Trump en maakte het mogelijk om commerciële en publieke zenders met elkaar te vergelijken.

Eva is een talkshow van AVROTROS, een publieke omroep die cultuur op een toegankelijke manier wil brengen (AVROTROS, z.d.). De omroep heeft een liberaal perspectief (Fei Lung, 2021). *Eva* richt zich op een breed publiek en behandelt per uitzending een klein aantal onderwerpen met veel diepgang. Het programma wordt uitgezonden om 19:00 uur.

Bar laat valt onder BNNVARA, een publieke omroep met een progressieve, sociaal-democratische signatuur die streeft naar een open en rechtvaardige samenleving (BNNVARA, z.d.; Fei Lung, 2021). De talkshow wordt rond 22:00 uur uitgezonden en behandelt veel verschillende onderwerpen per avond, met een focus op maatschappelijke en politieke thema's.

Humberto wordt uitgezonden door RTL, een commerciële zender met een meer entertainmentgerichte aanpak. De talkshow behandelt veel onderwerpen in korte tijd en wordt rond de klok van tien uur uitgezonden.

Vandaag Inside is een programma van Talpa, ook een commerciële zender. De talkshow heeft een opiniërende stijl en wordt gepresenteerd door een vast panel: Wilfred Genee, Johan Derksen en René van der Gijp. De toon is informeel, met aandacht voor actualiteiten, sport en controversiële maatschappelijke onderwerpen. *Vandaag Inside* wordt rond 21:30 uur uitgezonden.

De geselecteerde afleveringen werden bekeken via verschillende streamingdiensten. De afleveringen van *Eva* en *Bar laat* werden geraadpleegd via NPO Plus. Voor de afleveringen van *Humberto* werd gebruikgemaakt van Videoland, en de afleveringen van *Vandaag Inside* zijn bekeken via Kijk.nl.

3.3 Analytisch kader: *sensitizing concepts* en operationalisatie

Naast de uitgewerkte theoretische concepten zoals medialogica en journalistieke waarden, is in dit onderzoek gebruikgemaakt van *sensitizing concepts*. Deze richtinggevende begrippen worden in de beginfase van empirisch onderzoek ingezet om met bepaalde thema's van tevoren al rekening te houden, zonder dat ze volledig afgebakend of meetbaar zijn (Smaling, 2021, p. 66). De *sensitizing concepts* in dit onderzoek waren 'polarisatie', 'sensationalisme', 'framing' en 'cultureel forum', waaronder ook 'maatschappelijke reflectie' en 'publieke discussie' vallen. Deze begrippen hielpen om tijdens de thematische analyse beter te letten op terugkerende patronen in de data.

Polarisatie heeft betrekking op het uitvergroten van tegenstellingen. Er is onderzocht of talkshows bijdroegen aan een 'wij-zij'-dynamiek, bijvoorbeeld via scherpe uitspraken, vijandige framing of het expliciet tegenover elkaar zetten van meningen of groepen. Dit concept maakte het mogelijk om in te schatten in hoeverre de programma's bestaande maatschappelijke kloven versterkten.

Sensationalisme draait om het presenteren van nieuws op een manier die vooral gericht is op opvallen, bijvoorbeeld met veel emotie, conflict of spanning. Het is onderdeel van het bredere fenomeen infotainment, waarbij journalistiek en entertainment door elkaar lopen (Boukes, 2019). In talkshows uit zich dat in schokkende uitspraken, opvallende fragmenten of het uitvergroten van incidenten. Met dit concept werd geanalyseerd of inhoudelijke diepgang soms werd ingeruild voor spektakel.

Framing werd als interpretatiekader gebruikt om te analyseren hoe Donald Trump in talkshows werd neergezet. Welke aspecten van zijn optreden werden benadrukt, en wat bleef juist onbesproken? Deze vragen hielpen bij het blootleggen van keuzes van programmamakers en het beeld dat aan kijkers werd gepresenteerd. Framing werd benaderd als onderdeel van medialogica en verwijst naar de manier waarop media betekenis geven aan gebeurtenissen.

Het volgende centrale concept in dit onderzoek, het cultureel forum, is gebaseerd op de theorie van Newcomb en Hirsch (1983). Zij stellen dat televisie een forumfunctie vervult wanneer maatschappelijke spanningen zichtbaar worden gemaakt, uiteenlopende meningen aan bod komen en het debat wordt gestimuleerd zonder te streven naar een eenduidige conclusie. In dit onderzoek werd daarom gelet op het toelichten van verschillende standpunten, het voeren van kritisch debat, en het tegenover elkaar zetten van tegengestelde opinies.

Costera Meijer en Van Dijk (2001) bouwen hierop voort en stellen dat talkshows pas echt bijdragen aan publieke beraadslaging wanneer ze niet alleen informeren, maar ook aanzetten tot reflectie en handelingsperspectief. Talkshows moeten de kijker aanspreken als burger, en ruimte bieden voor het bespreken van morele of maatschappelijke kwesties. Daarom zijn ook morele reflectie en publieke aanspreking opgenomen als aanvullende interpretatiekaders.

Deze voorwaarden maken het mogelijk om talkshows niet alleen te beoordelen op hun inhoud, maar ook op de manier waarop het gesprek wordt gevoerd. In combinatie met de eerder genoemde *sensitizing concepts* vormden zij het analytisch kader waarmee in dit onderzoek is beoordeeld of de vier geselecteerde talkshows functioneerden als cultureel forum binnen het publieke debat over Donald Trump.

3.4 Betrouwbaarheid

De thematische analyse in dit onderzoek is uitgevoerd door één onderzoeker. Dat betekent dat de interpretatie van de data subjectief is, en dat die is beïnvloed door de gekozen begrippen en het theoretisch kader. De betrouwbaarheid van het onderzoek ligt daarom in de transparantie van het onderzoek en de consistentie van de aanpak. Door helder te zijn over de gevolgde stappen en keuzes, kan de lezer de interpretatie goed beoordelen en is het onderzoek navolgbaar, wat samen de basis vormt voor de betrouwbaarheid van dit onderzoek.

3.5 Ethiek

Tijdens het schrijfproces van deze scriptie is in beperkte mate gebruikgemaakt van generatieve AI-tools, zoals ChatGPT. Deze tools zijn niet ingezet voor het genereren van volledige tekstfragmenten, maar ter ondersteuning bij specifieke onderdelen van het schrijfwerk. Het gebruik betrof onder meer het herschrijven of inkorten van zinnen, het vinden van synoniemen, het vertalen van grotere tekstpassages en het bieden van alternatieve formuleringen bij twijfel. Alle inhoudelijke keuzes in deze scriptie zijn zelfstandig tot stand gekomen. Suggesties uit AI-tools zijn niet letterlijk overgenomen, maar hebben hooguit als hulpmiddel of inspiratiebron gefunctioneerd bij het aanscherpen van argumentatie en taalgebruik. Het gebruik van AI heeft op geen enkel moment het academische denk- en schrijfproces vervangen.

4 Analyse en resultaten

Dit hoofdstuk presenteert de belangrijkste bevindingen uit de thematische analyse van 36 afleveringen van de talkshows *Eva*, *Bar laat*, *Humberto* en *Vandaag Inside*. Twee vragen staan centraal: hoe werd Donald Trump geframed in deze programma's, en in hoeverre functioneerden de talkshows als culturele fora binnen het publieke debat over de Amerikaanse presidentsverkiezingen van 2024.

De resultaten zijn verdeeld over drie paragrafen. Eerst komt de manier aan bod waarop Trump werd gepresenteerd, op basis van drie terugkerende frames. Daarna volgt een analyse van de forumfunctie: hoeveel ruimte was er voor reflectie, duiding en debat? Tot slot gaat de derde paragraaf in op medialogica en infotainment, met de nadruk op spanning, spektakel en sensatie in de berichtgeving.

Framing van Donald Trump in Nederlandse talkshows

In de talkshows kwamen drie terugkerende manieren naar voren waarop Donald Trump werd geframed. Elk programma doet dit op een eigen manier, maar er zijn duidelijke patronen. Trump wordt vaak gepresenteerd als een strategisch politicus die inspeelt op maatschappelijke onvrede en de media inzet om zijn positie te versterken. Tegelijkertijd wordt hij ook geframed als een bedreiging: iemand die instituties ondermijnt, chaos veroorzaakt en democratische spelregels onder druk zet. Daarnaast wordt hij regelmatig neergezet als onvoorspelbaar en impulsief, gedreven door emotie, ego of wrok.

Deze frames sluiten aan bij Entmans (1993) idee dat framing draait om selectie en nadruk. Talkshows bepalen wat van Trump zichtbaar wordt en geven daar betekenis aan. Die betekenis staat niet op zichzelf, maar hangt samen met de opzet van het programma. Binnen infotainment draait het om spanning, conflict en personalisering, waardoor politieke inhoud automatisch in een bepaald licht komt te staan. Framing is dus geen neutrale weergave, maar een manier om politiek aantrekkelijk te presenteren, gestuurd door redactionele keuzes, commerciële druk en publieksverwachtingen (Boukes, 2019).

4.1 Trump als berekende en tactische politicus

Trump wordt in alle talkshows opvallend eensgezind neergezet als een strategisch politicus. Het gaat daarbij niet om zijn inhoudelijke standpunten, maar om de manier waarop hij het politieke spel speelt. Hoe dat er precies uitziet, verschilt echter per programma. Deze strategische framing sluit echter niet uit dat Trump in andere fragmenten juist wordt neergezet als onvoorspelbaar, impulsief en emotioneel gedreven, een beeld dat in paragraaf 4.3 verder aan bod komt.

4.1.1 *Eva*

Eva laat dit beeld duidelijk zien: daar wordt Trump omschreven als strategisch zelfbeheerst, en als iemand die framing inzet om tegenstanders ideologisch te marginaliseren (Eva, 10 september 2024). Hij positioneert instituties als vijand en plaatst zichzelf als slachtoffer van een systeem dat, in zijn ogen, corrupt is. Amerikadeskundige Laila Frank vat dat als volgt samen: “Ik ben niet het gevaar voor de democratie, de media zijn het gevaar, de instituties zijn het gevaar, links-Amerika is het gevaar” (Eva, 16 oktober 2024). Die boodschap, zegt Frank, slaat aan bij zijn achterban. Het is geen retoriek die uit de lucht komt vallen, maar een bewuste strategie: het systeem verdacht maken, en tegelijkertijd zijn eigen positie als noodzakelijk alternatief versterken.

4.1.2 *Bar laat*

Ook *Bar laat* sluit bij dit frame aan. Trump wordt hier een “Teflon-politicus” genoemd, wat inhoudt dat kritiek op zijn persoon niet blijft hangen. Amerikadeskundige Charles Groenhuijsen wijst erop dat hij “allemaal gekke dingen doet”, maar in de peilingen “even goed blijft scoren als Harris” (Bar laat, 31 oktober 2024). *Vandaag Inside* bevestigt dat beeld. René van der Gijp zegt: “Die aanhangers van Trump kan het niks schelen dat hij uit de bocht vliegt, voor hen móét hij juist uit de bocht vliegen” (Vandaag Inside, 10 september 2024). Dat doet Trump volgens Amerika-correspondent Maral Noshad Sharifi dan ook bewust: als hij merkt dat de tegenstander het goed doet in de peilingen, past hij zijn mediastrategie aan om opnieuw alle aandacht naar zich toe te trekken (Bar laat, 30 september 2024).

Trump's stijl, met provocatie, sensatie en het constant wisselen van koers, wordt ook zichtbaar in zijn benadering van thema's als abortus. In *Bar laat* noemt tafelgast Bianca Pander het “dom” dat Trump trots lijkt op het beperken van abortusrechten voor vrouwen in

de VS. Groenhuijsen plaatst die keuze echter in strategisch perspectief: “Als hij loslaat, rennen de evangelicals weg. (...) Hij maakt daarom een soort reuzenslalommen” (Bar laat, 4 november 2024). Trump schuift dus met standpunten, niet omdat hij inhoudelijk twijfelt, maar omdat hij kiezers probeert te trekken. Niet zijn overtuiging, maar timing bepaalt daarom wanneer welk standpunt de overhand krijgt.

4.1.3 *Humberto*

Humberto voegt aan deze framing een historisch perspectief toe. De aanleiding is een documentaire over Trumps leven, *The Apprentice* (2024), waarin wordt teruggeblikt op de jaren zeventig en de invloed van zijn advocaat Roy Cohn. Amerikadeskundige Michiel Vos vertelt: “En dan is het dus: attack, attack, attack – altijd in de aanval. In de jaren ’70 wordt hem dat bijgebracht, en dat zien we nu nog steeds terug” (Humberto, 15 oktober 2024). Trump wordt hier niet alleen als politicus gepresenteerd, maar als iemand die het systeem van buitenaf heeft leren doorzien en gebruiken. Zijn stijl komt niet uit het niets; die is gevormd, getraind en inmiddels volledig geïntegreerd in zijn manier van politiek bedrijven. De talkshow laat bovendien zien hoe zijn campagnestijl is afgestemd op specifieke doelgroepen (Humberto, 25 oktober 2024). Trump herhaalt bekende thema’s zoals economische zorgen en nationale Amerikaanse trots, en wisselt van toon wanneer hem dat strategisch uitkomt (Humberto, 6 november 2024). In tegenstelling tot veel andere politici houdt hij zich niet aan één duidelijke lijn.

4.1.4 *Vandaag Inside*

Vandaag Inside laat datzelfde beeld zien, maar dan op een meer informele manier. Het programma schakelt tussen het maken van grappen en een serieuze analyse, maar het strategische frame blijft overeind. Amerikakenner Raymond Mens beschrijft hoe Trump Kamala Harris koppelt aan het beleid van Joe Biden: “Ze is misschien een nieuwe kandidaat, een jonge vrouw, maar het beleid blijft hetzelfde. Biden is slecht voor je portemonnee, en zij ook, zegt Trump” (Vandaag Inside, 10 september 2024). Door haar als verlengstuk van een impopulair beleid te positioneren, ondermijnt Trump strategisch haar geloofwaardigheid, nog voordat ze zichzelf inhoudelijk heeft kunnen profileren.

4.2 Trump als bedreiging voor democratie en stabiliteit

In meerdere talkshows wordt Trump geframed als een bedreiging: iemand die instituties ondermijnt, chaos veroorzaakt en democratische waarden onder druk zet. Anders dan bij het strategische frame lopen de invullingen hier uiteen. *Eva* en *Bar laat* presenteren Trump expliciet als gevaar voor de democratie en wereldorde. *Humberto* is terughoudender: de dreiging wordt benoemd, maar minder uitgesproken. Bij *Vandaag Inside* klinkt die zorg soms op de achtergrond, maar wordt Trump juist vaker neergezet als effectief of invloedrijk.

4.2.1 *Eva*

In *Eva* klinkt die dreiging door in uitgesproken morele framing. Tom van 't Einde noemt het “krankzinnig” dat Trump het leger wil inzetten tegen politieke tegenstanders (*Eva*, 16 oktober 2024). Sylvana Simons noemt het “bijzonder” dat iemand met zijn staat van dienst überhaupt kandidaat is (*Eva*, 5 november 2024). Trump wordt hier niet alleen besproken, maar ook moreel veroordeeld als een antidemocratische figuur die fundamentele waarden onder druk zet. Presentatrice Eva Jinek sluit zich daarbij aan en noemt hem een “veroordeelde crimineel” die “seksistische en racistische uitspraken doet” en verantwoordelijk is voor de bestorming van het Capitool (*Eva*, 6 november 2024). Zulke expliciete oordelen zijn bij, bijvoorbeeld, *Vandaag Inside* vrijwel afwezig.

Ook Laila Frank benadrukt het risico. Volgens haar is er een reële kans op onrust als Trump verliest, zeker omdat een groot deel van zijn achterban aangeeft de uitslag dan niet te zullen accepteren. “Alle factoren zijn aanwezig voor geweld”, stelt ze (*Eva*, 29 oktober 2024). En dat risico beperkt zich niet tot de VS. De talkshow gaat ook in op de internationale gevolgen van Trumps houding tegenover de NAVO en Oekraïne. Historicus Coks Donders noemt zijn uitspraken over het “aanvallen van de NAVO als je niet betaalt” schadelijk voor het bondgenootschap (*Eva*, 7 november 2024). Andere gasten vragen zich af of Europa nog op steun van de VS kan rekenen.

Bert Koenders, oud minister van Buitenlandse Zaken, gaat daarin nog verder. Hij noemt de situatie een “waterscheidingsmoment” en waarschuwt dat Europa voorbereid moet zijn op een scenario waarin Trump en Poetin de regie over het conflict met Oekraïne naar zich toetrekken. Volgens hem is de kans reëel dat de VS zich terugtrekt, en dat Trump zonder overleg met Europa directe invloed zal uitoefenen op het verloop van de oorlog in Oekraïne (*Eva*, 6 november 2024).

4.2.2 *Bar laat*

Ook in *Bar laat* is de framing van Trump als bedreiging sterk aanwezig. Journaliste Clarice Gargard noemt hem “het allerergste wat ik voor het land kan bedenken” (Bar laat, 5 november 2024). Trump wordt hier gepresenteerd als een politicus die niet meer thuishoort binnen een democratisch systeem.

De toon in de talkshow is bovendien uitgesproken. Trump wordt gepositioneerd als fraudeur, oplichter en als iemand die structureel druk uitoefent op instituties (Bar laat, 5 november 2024). Amerikakenner en jurist Kenneth Manusama noemt het “zorgwekkend” dat Trump overweegt om het hoofd van de Amerikaanse Food and Drug Administration (FDA) te vervangen door iemand die veiligheidstests voor medicijnen mogelijk wil afschaffen. “Wil je zo iemand op een hoge overheidspositie?” vraagt hij zich hardop af (Bar laat, 6 november 2024). Volgens hem kan dit leiden tot een ernstige uitholling van de volksgezondheid en het functioneren van belangrijke veiligheidsinstituten zoals de FDA.

De internationale dreiging komt ook bij *Bar laat* aan bod. Maral Noshad Sharifi spreekt van een mogelijke “autoritaire *circle jerk*” tussen Trump, Poetin en Netanyahu (Bar laat, 3 oktober 2024). Dit frame laat zien hoe het programma Trump plaatst binnen een breder netwerk van autoritaire leiders. GroenLinks-PvdA leider Frans Timmermans waarschuwt daarnaast dat Trump directe deals zal sluiten met individuele Europese leiders als Europa niet gezamenlijk optreedt. Dat zou Europese samenwerking onder druk zetten, en de invloed van de Verenigde Staten vergroten (Bar laat, 7 november 2024).

Hoewel *Bar laat* Trump in veel fragmenten scherp en moreel veroordelend framet, klinkt er ook nuance in de uitzending. De rechtste politica Annabel Nanninga stelt bijvoorbeeld dat er “een enorme morele paniek heerst” rond een mogelijke winst van Trump, “alsof het einde van de Amerikaanse democratie dan onvermijdelijk is.” Volgens haar is daar geen rationele reden voor. Tegelijkertijd maakt ze zich wél zorgen over wat er gebeurt als Trump verliest: “Want hij heeft laten zien dat hij dan tot rellen in staat is” (Bar laat, 6 november 2024). Deze uitspraak laat zien dat er binnen *Bar laat* ook stemmen aan bod komen die kritisch reflecteren op de manier waarop Trump in het publieke debat wordt neergezet.

4.2.3 *Humberto*

Ook bij *Humberto* is het frame van Trump als dreiging zichtbaar, al krijgt het daar een andere toon en context. Waar *Eva* en *Bar laat* Trump vooral moreel veroordelen, richt

Humberto zich meer op geopolitieke spanningen en de mogelijke consequenties van zijn beleid. De toon is meer journalistiek beschouwend, maar de zorgen zijn niet minder.

Michiel Vos stelt bijvoorbeeld dat Trump de verkiezingsuitslag waarschijnlijk niet zal accepteren als hij verliest, iets wat volgens hem “veel stress en angst” in de Amerikaanse samenleving veroorzaakt (Humberto, 5 november 2024). Zijn analyse maakt bovendien duidelijk dat het risico op onrust ook na de verkiezingen blijft bestaan. Ook de toon van Trumps campagne wordt als bedreigend geframed. Vos omschrijft het als een campagne die draait om strijd, niet meer over stemmen of debatteren, maar over “keihard vechten” (Humberto, 4 november 2024). In diezelfde aflevering wordt Trump neergezet als een gewelddadige en destabiliserende figuur. De presentator wijst op uitspraken waarin Trump zegt zijn tegenstanders te willen “neerschieten”, of dat hij “de Purge voor één dag” zou willen zijn. Zulke uitspraken worden in de uitzending niet als ironie geïnterpreteerd, maar als serieuze aanwijzingen voor het politieke klimaat dat Trump bewust creëert.

Ook internationaal wordt hij als bedreiging geframed. Ron Keller, voormalig ambassadeur, waarschuwt voor Trumps belofte om binnen één dag vrede te sluiten tussen Oekraïne en Rusland. Volgens Keller zou zo’n signaal vooral Poetin in de kaart spelen en leidt het tot onzekerheid bij Europese bondgenoten. “De wereld wordt onveiliger met deze president”, stelt hij (Humberto, 6 november 2024). Trump wordt in deze context niet alleen als onvoorspelbaar gezien, maar ook als iemand die bestaande geopolitieke spanningen aanwakkert binnen de NAVO en in regio’s als het Midden-Oosten en Taiwan.

4.2.4 *Vandaag Inside*

Ook bij *Vandaag Inside* komt het frame van Trump als dreiging aan bod, maar wel op een andere manier dan in de andere talkshows. Mogelijke risico’s bij een nieuwe termijn worden wel benoemd, maar zelden echt verdiept of becommentarieerd.

Raymond Mens zegt bijvoorbeeld dat Trump zijn verlies waarschijnlijk niet zal accepteren: “dat heeft hij nog nooit gedaan”, en dat het dan “heel grimmig kan worden” (Vandaag Inside, 5 november 2024). Maar wat daar dan precies mee wordt bedoeld, blijft onduidelijk. Bargast Chris Woerts stelt in diezelfde aflevering dat het voor de wereld beter zou zijn als Harris wint, maar legt niet uit waarom.

Opvallend is dat Trump in andere fragmenten juist ook wordt neergezet als stabiel of zelfs positief voor de wereld. Johan Derksen noemt hem “een hork, een patser en een proleet”, maar zegt er direct achteraan dat de onrust in de wereld tijdens zijn vorige presidentschap

eigenlijk “meeviel” (Vandaag Inside, 6 november 2024). Hij wordt in deze context zelfs gezien als iemand die rust kan brengen (Vandaag Inside, 10 september 2024).

Mens schetst Trump bovendien als een sterke comeback-kandidaat: iemand die, ondanks alle rechtszaken, met veel zelfvertrouwen terugkeert in het Witte Huis als hij wordt verkozen, gesteund door zowel de Senaat, het Huis als het Hooggerechtshof (Vandaag Inside, 6 november 2024). Volgens hem kun je “niet per definitie zeggen dat Trump slecht is voor de wereld”.

Verder stelt oud MIVD-baas Pieter Cobelens dat Trump internationaal serieus wordt genomen, juist omdat hij onvoorspelbaar is en over veel macht beschikt. “Dictators weten nu ook dat hij de macht heeft om te handelen”, zegt hij; en dat wordt in de uitzending niet als risico benoemd, maar juist als strategisch voordeel (Vandaag Inside, 6 november 2024).

Bij *Vandaag Inside* is het frame van Trump als dreiging wel aanwezig, maar minder uitgesproken. Trump wordt hier daarentegen vaker neergezet als een effectieve, invloedrijke leider dan als een directe bedreiging.

4.3 Trump als impulsieve, onvoorspelbare en emotioneel gedreven figuur

Naast het beeld van Trump als strateeg of dreiging, wordt hij in alle talkshows ook geframed als impulsief, onvoorspelbaar en emotioneel gedreven. Hij komt naar voren als iemand die handelt uit ego, boosheid of frustratie; iemand die eerder reageert dan redeneert.

Deze framing sluit aan bij wat Takens et al. (2013) beschrijven als *personalisering* en *negativiteit*. De aandacht verschuift van Trumps partij en beleid naar zijn gedrag, karakter en stijl. De inhoud van zijn plannen blijft onderbelicht; het gaat vooral om zijn toon en uitspraken. Opvallend is dat dit frame in alle uitzendingen terugkomt, al verschilt de manier waarop het wordt gebracht.

4.3.1 *Eva*

In *Eva* wordt Trump neergezet als iemand die niet tegen zijn verlies kan, snel getriggerd is en alles persoonlijk maakt. Laila Frank stelt dat Harris hem “pakt op zijn pijnpunt, zijn ego”, waarop hij “uit zijn tent” wordt gelokt (Eva, 11 september 2024). Ook opiniemaker Jort Kelder verwijst naar dat ego, waarna het gesprek al snel overgaat in grappen over Trumps mannelijkheid: “Zijn pikje verschrompelde live bij het debat”, zegt Jinek (Eva, 11 september 2024). Trump wordt omschreven als vermoeid, rancuneus of schofferend, en als politicus die structureel onbetrouwbaar is (Eva, 11 september 2024). Dat geldt ook voor zijn economische plannen. Volgens econoom Marike Stellinga “weet je nooit precies of het gezwatel is, een serieus plan, of een vorm van intimidatie of een onderhandelingsstactiek om mensen aan tafel te krijgen” (Eva, 6 november 2024).

4.3.2 *Bar laat*

Bar laat sluit daarbij aan. Trump wordt in het programma neergezet als een boze man die onvoorspelbaar opereert (Bar laat, 30 september 2024). Journalist Thijs van den Brink zegt dat “hij van alles roept, maar het vaak niet uitvoert”, wat bijdraagt aan het beeld van onduidelijkheid en grilligheid (Bar laat, 6 november 2024). Charles Groenhuijsen beschrijft een rally waarin Trump begon te schelden vanwege een microfoonprobleem, dreigde met geweld achter de coulissen, en vervolgens een “masturbatie-act” uitvoerde met de microfoon. Het gedrag wordt niet geanalyseerd, maar vooral benoemd, met nadruk op het buitengewone karakter ervan (Bar laat, 4 november 2024).

4.3.3 *Humberto*

In *Humberto* wordt dit frame verder versterkt. Trump wordt neergezet als iemand die vanuit emotie zijn eigen werkelijkheid creëert, los van feiten of voorbereiding. Michiel Vos zegt dat hij “altijd met de waarheid speelt” en zijn “eigen waarheid maakt” (Humberto, 15 oktober 2024). De Capitoelbestorming wordt bovendien omschreven als allesbehalve een ‘love fest’, zoals Trump het beschreef, maar juist als een uitbarsting van scheldpartijen en het demoniseren van tegenstanders (Humberto, 29 oktober 2024). Zulke uitingen worden gekoppeld aan Trumps impulsieve en emotionele karakter. Ook ligt de nadruk op zijn spontane manier van spreken: hij wijkt af van de autocue, maakt grove opmerkingen en weet daarmee zijn publiek te raken (Humberto, 5 november 2024). Zo ontstaat het beeld van een leider die vooral reageert in plaats van redeneert.

4.3.4 *Vandaag Inside*

Ook in *Vandaag Inside* wordt Trump neergezet als impulsief, irrationeel en provocerend. Raymond Mens noemt hem een “ongeleid projectiel” en zegt dat juist die chaos veel kiezers aanspreekt: “precies daarom gooien ze hem richting Washington” (Vandaag Inside, 10 september 2024). Trump komt over als iemand die zich nauwelijks voorbereidt, zoals bij het debat met Kamala Harris: “Misschien ga ik een balletje slaan, en we zien het dan wel”, zegt hij zelf. Volgens Mens zit zijn kracht juist in het feit dat hij alles ter plekke verzint (Vandaag Inside, 10 september 2024). Tijdens datzelfde debat beweerde hij dat migranten katten en honden eten, wat volgens politiek verslaggever Wouter de Winther laat zien “hoe ver hij van de realiteit is afgedreven” (Vandaag Inside, 11 september 2024). In dit frame is Trump opnieuw vooral een politicus die reageert op gevoel en impuls, zonder voorbereiding of filter.

De forumfunctie van Nederlandse talkshows

In dit deel van de analyse staat de vraag centraal in hoeverre de talkshows functioneren als cultureel forum, zoals beschreven door Newcomb en Hirsch (1983) en Costera Meijer en Van Dijck (2001). Zo'n forum biedt ruimte aan maatschappelijke spanningen, morele vragen en uiteenlopende perspectieven, zonder één duidelijke conclusie op te leggen. De kijker wordt dan benaderd als burger in plaats van consument.

In de praktijk wordt dit ideaalbeeld echter zelden volledig gehaald. Daarom kijkt deze analyse naar hoe talkshows in meer of mindere mate aan die forumfunctie raken. Soms gebeurt dat via reflectie op thema's als vertrouwen in instituties of internationale verhoudingen. Daarnaast is er vaak ruimte voor morele oordelen. Gasten nemen stelling tegenover politieke leiders of beleid, en benoemen daarbij normen en waarden. Zo maken talkshows zichtbaar welke waarden centraal staan in het publieke debat. Tot slot gaat het om de aanwezigheid van botsende perspectieven, waarbij ruimte is voor twijfel, discussie en tegengeluid. Zo wordt het een mini-versie van een open democratisch debat.

In de volgende paragrafen wordt per talkshow bekeken hoe deze elementen naar voren komen, en hoe ze balanceren tussen publieke reflectie en televisielogica.

4.4 Talkshow als plek voor democratische reflectie

4.4.1 *Eva*

In *Eva* wordt regelmatig gereflecteerd op de staat van de democratie in de Verenigde Staten. De gesprekken gaan verder dan campagnepraat of partijpolitiek, en raken aan belangrijke kwesties als rechtsstatelijkheid, verkiezingslegitimiteit en de normalisering van geweld.

Een duidelijk voorbeeld is de aflevering van 16 oktober 2024, waarin verslaggever Tom van 't Einde vertelt over gewapende Trump-aanhangers die zich openlijk voorbereiden op een burgeroorlog. "De rem is er vanaf", zegt hij, en tegelijkertijd beschrijft hij hoe militieleden trots hun wapens en bunkers laten zien. Trump wordt hier besproken als iemand die die radicalisering stimuleert. Eva Jinek vraagt kritisch door, waardoor het gesprek verder komt dan constatering alleen. Hier doet de talkshow wat Newcomb en Hirsch (1983) beschrijven als forumfunctie; het zichtbaar maken van maatschappelijke spanningen en uitnodigen tot reflectie.

Ook in de uitzending van 29 oktober 2024 staat de democratische rechtsstaat centraal. Laila Frank stelt dat Trump de uitslag niet zal accepteren als hij verliest, en wijst op tientallen rechtszaken die al klaarliggen. Volgens haar wordt het hoe dan ook “onrustig en vervelend”. Daarmee wordt een breder probleem zichtbaar, namelijk: wat als een politieke machtsoverdracht niet meer vreedzaam verloopt?

Deze fragmenten laten zien dat *Eva* democratische spanningen op tafel legt en daarover reflecteert met journalisten en Amerikadeskundigen. Dat maakt ruimte voor publieke overdenking. Tegelijkertijd vindt het gesprek grotendeels plaats tussen gasten met dezelfde mening. Daardoor ontbreekt structureel tegengeluid en blijft de forumfunctie deels beperkt tot diepgang en duiding; het leidt niet tot brede meerstemmigheid.

4.4.2 *Bar laat*

Ook in *Bar laat* is ruimte voor reflectie op de staat van de Amerikaanse democratie. In plaats van gesprekken over verkiezingsuitslagen, komt dit hier vooral naar voren via bredere gesprekken over macht, integriteit, desinformatie en de rol van geld in de politiek.

In de aflevering van 30 september 2024 bespreken de gasten hoe politici binnen de Republikeinse Partij hun eerdere kritiek op Trump los hebben gelaten om hogerop te komen. JD Vance, ooit fel “anti-Trump”, is nu zijn running mate. Maral Noshad Sharifi noemt hem daarom een “opportunist die het ver wilde schoppen” en legt uit dat politici binnen de partij alleen nog vooruitkomen als zij Trump openlijk steunen. Het gesprek roept de vraag op hoe geloofwaardig politici nog zijn als standpunten vooral strategisch worden gebruikt. Daarmee wordt niet alleen politieke integriteit ter discussie gesteld, maar ook het bredere vertrouwen in het systeem.

Ook desinformatie komt aan bod als ondermijnende factor. Schrijver Arnon Grunberg stelt dat er “een enorme hoeveelheid desinformatie” rondgaat, mede doordat traditionele media hun invloed verliezen (Bar laat, 5 november 2024). Hierdoor krijgen onjuiste verhalen meer ruimte, wat het publieke debat verstoort en twijfel zaait over feiten en autoriteit; een ontwikkeling die volgens Grunberg schadelijk is voor de democratie.

Ten slotte wordt in de uitzending van 30 oktober stilgestaan bij de invloed van geld op politiek. Journalist Sander Heijne wijst op de enorme bedragen die Trump ontvangt van miljardairs zoals Elon Musk, en Amerikakenner Koen Petersen merkt op dat de strijd om geld de inhoudelijke ideeënstrijd vaak overschaduwet. Hij benadrukt dat het publieke debat vroeger

een veel prominentere plek had, en dat dat volgens de Founding Fathers juist essentieel was voor een goed functionerende democratie.

Deze fragmenten laten zien dat *Bar laat* thema's aansnijdt die raken aan de fundamenten van een democratie. De talkshow biedt ruimte voor inhoudelijke duiding en publieke reflectie, en verbindt actuele gebeurtenissen aan bredere zorgen over hoe het politieke systeem werkt, of faalt. Daarmee vervult *Bar laat* de forumfunctie vooral op het gebied van verdieping.

4.4.3 *Humberto*

Ook bij *Humberto* komt de staat van de democratie aan bod, al gebeurt dat hier op een meer persoonlijke manier. Dat wordt duidelijk in de aflevering van 25 oktober 2024, waarin Humberto Tan praat met Amerikadeskundige Michiel Vos. Omdat Vos getrouwd is met de dochter van Nancy Pelosi, de oud-voorzitter van het Huis van Afgevaardigden, raakt de bedreiging die Trump vormt hem direct.

In het gesprek wordt Vos geconfronteerd met een fragment waarin Trump de "Pelosi's" bestempelt als vijanden van binnenuit, en zegt het leger op hen af te sturen. Dat roept de vraag op hoe het is om jouw familie publiekelijk bedreigd te zien worden door een presidentskandidaat. Vos vertelt open over zijn twijfel: hij wil zich niet laten meeslepen in angst, maar voelt dat het geen loos dreigement is. Hij zegt: "Als hij wint, dan wordt dát de toon. Dan wordt dát de culturele, dikke brij waarin we allemaal vast komen te zitten" (5 november 2024). Daarmee benadrukt hij dat politieke retoriek doorwerkt tot in zijn persoonlijke leven.

Wat opvalt aan deze aflevering is dat het gesprek niet alleen draait om politieke analyse, maar juist om de impact ervan. De uitzending laat zien hoe democratische spanningen, zoals dreiging, polarisatie en intimidatie, voelbaar zijn op individueel niveau. Daarmee maakt *Humberto* zulke spanningen zichtbaar voor het publiek thuis, wat volgens Newcomb en Hirsch (1983) een belangrijk kenmerk is van het cultureel forum.

Hoewel er vooral één perspectief centraal staat, biedt het gesprek wel degelijk ruimte voor reflectie, twijfel en maatschappelijke duiding. De forumfunctie komt hier dus niet tot uiting in een breed debat, maar in het serieus nemen van politieke spanningen en het tonen van hun impact op het dagelijks leven.

4.4.4 *Vandaag Inside*

Bij *Vandaag Inside* klinkt een ander geluid. In de aflevering van 6 november 2024 wordt besproken dat Trump bij winst de absolute macht heeft; hij controleert dan de Senaat, het Huis van Afgevaardigden en heeft al grote invloed in het Hoogerechtshof. De gasten noemen dat “gevaarlijk” en “extreem”, en erkennen dat Trump nu alleen nog maar wordt omringd door gelijkgestemden. Toch blijft een echte reflectie op wat dat betekent voor de democratie uit. Er wordt niet doorgevraagd, en het gesprek slaat al snel om in relativering.

In plaats van zich af te vragen wat de gevolgen zijn, benadrukt René van der Gijp vooral dat “de Amerikanen het zelf maar moeten uitzoeken”. Johan Derksen stelt dat “we het er maar mee te doen hebben”, en trekt de situatie gelijk door naar Nederland: ook hier moeten mensen volgens hem leren omgaan met verkiezingsuitslagen, zoals het succes van PVV-leider Geert Wilders. Daarmee wordt de dreiging vooral gepresenteerd als een buitenlands probleem waar Nederland weinig mee hoeft.

Ook Raymond Mens en advocaat Job Knoester leggen de nadruk op het gebrek aan een goed alternatief bij de Democraten, in plaats van op de risico’s van Trumps macht. Er is weinig ruimte voor twijfel of analyse; de toon is stellig, en de gasten zijn het grotendeels met elkaar eens.

Een uitzondering is een fragment van 29 oktober, waarin Derksen zich fel uitspreekt over het ingrijpen van Jeff Bezos bij zijn krant *The Washington Post*. Hij noemt het “het einde van de journalistiek” als eigenaren bepalen wat er wel of niet geschreven mag worden. Raymond Mens reageert hierop door te zeggen dat Bezos’ standpunt “wel te verdedigen” is, waarmee hij kritisch terugpraat. Toch blijft het gesprek oppervlakkig: er volgt geen bredere reflectie op persvrijheid, machtsverhoudingen of de functie van journalistiek in een democratische samenleving.

Samenvattend laat *Vandaag Inside* wel politieke spanningen zien, maar biedt het weinig ruimte voor echte reflectie of tegengeluid. Er wordt nauwelijks doorgevraagd, en gesprekken blijven vaak hangen in grappen, relativering of cynisme. Daarmee wordt zichtbaar hoe lastig het is om binnen een infotainment-format als een talkshow de forumfunctie te vervullen.

4.5 Talkshow als plek voor morele reflectie

4.5.1 *Eva*

Talkshows bieden niet alleen politieke duiding, maar soms ook ruimte voor morele reflectie. Dat geldt ook voor *Eva*, waar in meerdere afleveringen onderwerpen aan bod komen die draaien om mensenrechten, vrouwenrechten en maatschappelijke verantwoordelijkheid. Politieke keuzes worden er niet alleen besproken als slechts strategie, maar ook als kwesties die raken aan ‘goed’ of ‘fout’.

Een voorbeeld is de uitzending van 5 november 2024, waarin Sylvana Simons spreekt over vrouwenrechten. Ze noemt de abortusban onder Trump “schadelijk” en roept vrouwen op om te stemmen, niet alleen voor zichzelf, maar ook voor bredere mensenrechten. Ze benadrukt dat stemmen niet alleen een individuele keuze is, maar ook een manier om ergens voor te staan. De kijker wordt hier aangesproken als burger, niet alleen als toeschouwer.

Ook Laila Frank vertelt in die aflevering over een Amerikaanse vriendin die het vertrouwen in de Democratische Partij kwijt is, maar uiteindelijk toch op Kamala Harris stemt uit zorgen over Trump en wat zijn winst zou betekenen voor vrouwenrechten en de democratie. Het persoonlijke verhaal wordt daarmee een bredere oproep: zelfs met twijfel of frustratie is stemmen de moeite waard als er iets belangrijks op het spel staat.

In een andere aflevering (16 september 2024) stelt Frans Timmermans zich hardop de vraag: wat als een Nederlandse politicus zou zeggen dat migranten “katten en honden opeten?” Deze uitspraak deed Trump in het (enige) presidentiële debat met Harris. Volgens Timmermans zou iemand in Europa daar niet mee weggkomen. “Die persoon moet toch gelijk opgesloten worden?” Samen met Tom van ’t Einde debatteert hij hoe zulke uitspraken in Amerika wel resoneren, mede doordat de media daar ze niet tegenspreken. Daarmee wordt een ethisch probleem zichtbaar: wat als feiten worden genegeerd en media desinformatie niet corrigeren?

Deze fragmenten laten zien dat *Eva* niet alleen verslag doet, maar ook laat zien wat er op het spel staat en uitnodigt tot nadenken over fundamentele waarden. Daarmee draagt *Eva* bij aan de forumfunctie in de vorm van morele reflectie.

4.5.2 *Bar laat*

Ook in *Bar laat* worden politieke onderwerpen geregeld besproken vanuit morele overtuiging. Gasten zeggen niet alleen wat ze ergens van vinden, maar maken ook duidelijk wat zij goed of fout vinden. Het gaat dan bijvoorbeeld over abortus, ongelijkheid, mensenrechten of macht. Niet alleen standpunten, maar ook ethische kwesties liggen op tafel.

In de uitzending van 5 november 2024 bijvoorbeeld, noemt Sylvana Simons het “onverteerbaar” dat vrouwenrechten zo onder druk staan, en onbegrijpelijk dat Trump opnieuw presidentskandidaat is:

En ja (...) we praten er gezellig over, maar ik vind het echt schrijnend dat we Trump, een verkrachter, een aanrander, een oplichter, een racist, een xenofob, iemand die zich als dictator zou willen opstellen, serieus moeten nemen als presidentskandidaat (Bar laat, 5 november 2024).

Haar woorden zijn fel en gaan niet over beleid of voorkeur, maar over wat wel of niet acceptabel is. De talkshow wordt daarmee een plek waar niet alleen politieke, maar ook morele grenzen worden getrokken.

Later in dezelfde aflevering stelt Clarice Gargard een directe vraag aan Henk Jan van Schothorst, directeur van de Christian Council International: “Wat weegt zwaarder, je geloof of de schade die Trump aanricht aan vrouwenrechten en democratische waarden?” De uitwisseling die volgt laat zien hoe morele argumenten kunnen botsen. Gargard vraagt hem om uit te leggen hoe hij die afweging maakt, en confronteert hem met de gevolgen van zijn steunbetuiging. Juist dat, namelijk het publiek afwegen en bevragen van overtuigingen, is een belangrijk onderdeel van publieke reflectie.

Ook eerdere afleveringen van *Bar laat* bevatten momenten van morele reflectie. Op 3 oktober vertelt Maral Noshad Sharifi over de afgeschafte abortuswetgeving in de VS en de impact daarvan op vrouwen. Ze noemt schrijnende situaties waarin artsen uit angst voor vervolging weigeren medische hulp te bieden bij een miskraam. Abortus wordt hier niet als politiek thema gebracht, maar als moreel onrecht. Een vergelijkbare verschuiving naar ethische kwesties is te zien op 30 oktober, wanneer het gesprek draait om de invloed van geld in de politiek. Sander Heijne en Jeroen Pauw bespreken hoe miljardairs met enorme donaties de democratische balans verstoren. “Willen we eigenlijk wel dat een privépersoon zóveel invloed kan uitoefenen?”, vraagt Heijne. Het gesprek draait hier om eerlijkheid en macht, en stelt ter discussie of het politieke systeem nog een gelijk speelveld biedt.

In al deze fragmenten laat *Bar laat* zien dat het niet alleen gaat om uitleg of meningen, maar om morele waarden. Gasten spreken zich uit, worden bevraagd, en benoemen wat volgens hen op het spel staat. Daarmee draagt de talkshow bij aan de forumfunctie, doordat ethische grenzen publiek besproken worden.

4.5.3 *Humberto*

In *Humberto* is weinig ruimte voor uitgesproken morele oordelen. Dat viel eerder al op bij het frame over Trump als bedreiging voor de democratie, en zie je ook terug in hoe Michiel Vos zich opstelt. Hij blijft als vaste Amerikaduider van het programma vaak wat afstandelijk en laat morele beoordeling aan de kijker. Op 25 oktober 2024 zegt hij daarover letterlijk: “Wat er ook moeilijk aan is: ik wil voor de kijker ook nog ruimte geven aan Donald Trump.” Hij kiest dus bewust voor duiding in plaats van veroordeling.

Toch worden morele thema’s soms wel aangestipt, al gebeurt dat subtiel. In de aflevering van 5 november 2024 gaat het bijvoorbeeld over Kamala Harris en hoe zij wordt beoordeeld in de media. Humberto Tan merkt op: “Trump mag een crimineel zijn, en zij moet alles goed doen.” Vos vult aan met de quote van CNN-commentator Van Jones: “She has to be flawless, and he can be lawless.” Daarmee wordt duidelijk dat er met twee maten wordt gemeten, ook als het gaat om wie zich wat kan veroorloven in de politiek.

Het wordt niet verder uitgediept, maar het raakt wel aan een breder thema: de normen die gelden voor politici, en wie daar wel of niet aan hoeft te voldoen. Er ontstaat geen uitgebreid debat, maar er wordt wel gereflecteerd op beeldvorming en ongelijkheid in hoe politici beoordeeld worden.

Zo blijkt dat *Humberto* soms ruimte biedt voor morele kanttekeningen, al blijven die subtiel en impliciet. Daarmee draagt het programma bij aan publieke reflectie, zij het op een minder uitgesproken manier. De forumfunctie is dus aanwezig, maar minder nadrukkelijk dan bij andere talkshows.

4.5.4 *Vandaag Inside*

In *Vandaag Inside* worden geregeld harde oordelen uitgesproken, maar die worden nauwelijks serieus onderbouwd. Thema's als persvrijheid of 'woke' komen voorbij, maar blijven hangen in losse uitspraken, grappen of cynische oneliners. Dat maakt dat er wel iets gezegd wordt over waarden, maar dat het zelden leidt tot echte morele reflectie of publiek debat.

Een goed voorbeeld is het gesprek van 4 november 2024, waarin Wilfred Genee zegt dat Trump "eigenlijk oproept om de media neer te schieten". Politiek verslaggever Sam Hagens reageert geschokt, en René van der Gijp noemt Trump "waaninnig", maar verder gebeurt er niks. Er is geen verdieping, geen doorvraag en geen gesprek over wat dit zegt over democratische grenzen of publieke veiligheid; het blijft bij verontwaardiging.

Ook in andere afleveringen worden morele oordelen al snel ingezet om te provoceren. Op 11 september noemt Johan Derksen Trump-aanhangers "domme rednecks die tegen alles wat zwart of homo is zijn". Op 5 november ontspoot een gesprek over Melania Trump in een aantal seksistische grappen, waarbij ze uiteindelijk wordt weggezet als "een hoer met een zonnebril". Iedereen in de studio lacht erom, maar het is normatief, niet reflectief.

De discussie over 'woke' (*Vandaag Inside*, 10 september 2024) laat hetzelfde patroon zien. Derksen noemt woke "niets anders dan jouw normen en waarden opdringen aan anderen". Opiniemaker Wierd Duk noemt het zelfs "het grote gevaar van deze tijd". Het zijn duidelijke standpunten, maar zonder context of nuance. Niemand vraagt door, er is geen gesprek over wat 'woke' dan precies betekent of waarom het mensen zo bezighoudt.

Dat laat precies zien waarom *Vandaag Inside* maar beperkt functioneert als cultureel forum. Er worden wel morele uitspraken gedaan, maar die worden niet bevraagd of besproken. Er is geen ruimte voor twijfel of andere perspectieven. Uitspraken zijn vooral bedoeld om te choqueren of op te vallen, niet om samen verder te reflecteren. Zo draagt het programma weinig bij aan publieke beraadslaging.

4.6 Talkshow als plek voor botsende meningen en publiek debat

4.6.1 *Eva*

Naast reflectie en morele duiding biedt *Eva* ook ruimte voor botsende meningen en publieke discussie. In meerdere afleveringen ontstaan gesprekken waarin gasten elkaar openlijk tegenspreken, en waarin verschillende perspectieven naast elkaar bestaan. De presentator stuurt het gesprek niet naar één conclusie, maar laat meningsverschillen juist zichtbaar worden. Daardoor ontstaat ruimte voor echte uitwisseling. Daarmee benadert *Eva* het idee van de forumfunctie zoals Newcomb en Hirsch (1983) dat beschrijven: een plek waar maatschappelijke spanningen aan bod komen zonder dat één visie domineert.

Een goed voorbeeld is de aflevering van 16 september 2024, waarin Frans Timmermans stelt dat de aanslag op Trump de verkiezing “wel beslist” had: “Na die iconische foto dacht ik: die heeft gewonnen.” Laila Frank onderbreekt hem meteen: “Dat ben ik niet helemaal met u eens.” Wat volgt is een inhoudelijk debat over de kiezers in swing states. Frank verwijst naar haar gesprekken met twijfelende Trump-aanhangers, die juist sympathie voor hem ontwikkelden door de aanslag. Tom van ’t Einde voegt toe: “Die sympathie heeft hij ook weer snel verspeeld, tijdens de Republikeinse Conventie.” Volgens hem had Trump zijn momentum kunnen vasthouden met een gematigde toon, maar kiest hij opnieuw voor een radicale koers. Zo ontstaat een debat over de vraag of de aanslag Trump stemmen oplevert, of dat zijn harde toon uiteindelijk kiezers afschrikt. De verschillende interpretaties blijven naast elkaar bestaan, waardoor het gesprek open en reflectief blijft.

Ook in de aflevering van 4 november 2024 ontstaat een stevig debat over de invloed van peilingen op verkiezingsuitslagen. Opiniemaker Sander Schimmelpenninck uit scherpe kritiek op het bandwagon-effect, waarbij kiezers geneigd zijn te stemmen op de partij die het goed doet in de peilingen. “Peilingen scheppen de werkelijkheid”, stelt hij. Politiek verslaggever Joost Vullings verzet zich fel tegen die redenering: “Dan zeg je dus eigenlijk dat mensen zo dom zijn dat ze alleen op de winnaar willen stemmen.” De twee botsen niet alleen over de invloed van peilingen, maar ook over wat kiezers volgens hen verdienen aan informatie. Eva Jinek houdt het gesprek in toom, maar laat beide visies staan. De meningsverschillen blijven goed zichtbaar, zonder dat het gesprek ontspoord. Het gesprek laat zien hoe verschillend er wordt gedacht over de rol van peilingen in een democratie en biedt ruimte voor scherpe, maar inhoudelijke tegenspraak.

Een derde voorbeeld is de aflevering van 10 september 2024, waarin Jort Kelder stelt dat Kamala Harris inhoudelijk zwak is en “niet erkend wordt als een goede debater”. Tom van

't Einde en Laila Frank reageren direct. Van 't Einde spreekt dat beeld bovendien fel tegen: “Ze wordt stelselmatig onderschat. Dat is juist haar kracht. Als ze daar staat, dan is het een pitbull die niet loslaat.” Wat volgt is een discussie over wat een politicus tot een sterke debater maakt: ervaring, inhoud of uitstraling. Jinek houdt zich opnieuw afzijdig, maar zorgt ervoor dat alle perspectieven ruimte krijgen. Daarmee laat de uitzending zien dat ook politieke stijl en beeldvorming onderwerp kunnen zijn van echt debat.

De fragmenten laten zien dat *Eva* ruimte biedt voor echte meningsverschillen. Gasten spreken elkaar tegen, het gesprek blijft open, en er wordt niet gestuurd op een gezamenlijk standpunt. Daarmee vervult de talkshow, in deze afleveringen, duidelijk een forumfunctie.

4.6.2 *Bar laat*

Van alle talkshows biedt *Bar laat* de meeste ruimte voor echte confrontatie. Gasten spreken elkaar vaak direct tegen en zijn niet huiverig om stevige uitspraken te doen. De presentatoren grijpen nauwelijks in, waardoor meningen kunnen botsen, ook als dat ongemakkelijk wordt. Juist daardoor krijgt *Bar laat* iets van een cultureel forum: een plek waar overtuigingen naast elkaar bestaan en wrijving veroorzaken.

Een goed voorbeeld is de aflevering van 30 oktober 2024, waarin een discussie ontstaat over Elon Musk en vrijheid van meningsuiting op X. Koen Petersen stelt dat Musk bij veel Amerikanen populair is omdat hij het vrije woord “absoluter” maakt. “Dat spreekt veel mensen aan, ook buiten de Republikeinse partij.” Sander Heijne is het daar totaal niet mee eens: “Hij heeft de algoritmes aangepast, waardoor rechtse stemmen meer ruimte krijgen en progressieve stemmen worden gesmoord.” Waar Petersen spreekt over grondrechten, spreekt Heijne over machtsmisbruik. Het gesprek raakt aan een principiële vraag: gaat vrijheid van meningsuiting over de gelijke toegang tot het kunnen spreken, of over wie het meeste wordt gehoord?

Ook in de aflevering van 5 november 2024 lopen de gemoederen hoog op. Henk Jan van Schothorst zegt dat hij op Trump stemt vanwege “christelijke waarden” zoals abortus, gender en het gezin. Charles Groenhuijsen reageert fel: “Trump overtreedt bijna vijf van de tien geboden op dagelijkse basis.” Bianca Pander vraagt zich bovendien af hoe iemand met zulke waarden kan stemmen op iemand die “continu mensen dood wil schieten en de pers aanvalt”. Van Schothorst houdt voet bij stuk: “Ik kijk naar Trumps verkiezingsprogramma.” De discussie gaat hier niet alleen over stemgedrag, maar over geloof, moraal en hoe je politiek beoordeelt.

Wat opvalt: het gesprek blijft lang een écht debat. Annabel Nanninga verdedigt Trump-stemmers fel en beschuldigt anderen aan tafel van “paternalisme” en een “betweterige houding”. “De stemmers proberen een figuurlijke molotov cocktail naar het establishment te gooien.” Sylvana Simons reageert scherp: “Hij is een zedendelinquent, een fraudeur, een oplichter. En hij begon met demoniseren.” Het wordt fel, maar blijft inhoudelijk. Gasten spreken zich uit, krijgen weerwoord en worden bevraagd op wat ze bedoelen.

Ook in het tweede deel van de uitzending blijft het gesprek scherp. Nanninga stelt: “In 2016 werd al massaal onheil voorspeld bij Trumps verkiezing. Het zou het einde van de democratie zijn, blablabla. En dat is helemaal niet gebeurd.” Clarice Gargard en Sylvana Simons reageren fel: “Er is letterlijk een bestorming van het Capitool geweest!” Even later stelt Nanninga dat ze zich juist meer zorgen maakt als Trump verliest, omdat “hij dan tot rellen in staat is”. Arnon Grunberg noemt dat een vorm van buigen voor intimidatie: “Dus we laten de pestkop maar winnen?” De spanning loopt weliswaar hoog op, maar blijft draaien om de vraag: wat is een legitieme politieke keuze, en wanneer bedreigt iemand de democratie?

Bar laat illustreert dat debat niet altijd om consensus hoeft te draaien. Meningeën mogen botsen, en juist dat sluit aan bij wat Newcomb en Hirsch een cultureel forum noemen. Wel is het goed om te benoemen dat dit in de meeste afleveringen beperkt blijft. De ruimte voor echt conflict zie je vooral terug in de aflevering van 5 november.

4.6.3 *Humberto*

Bij *Humberto* blijft echt debat meestal uit. In vrijwel alle afleveringen is Michiel Vos de enige Amerikaduider. Hij geeft politieke uitleg, maar krijgt zelden tegengeluid. Andere gasten reageren vooral instemmend of vullen hem aan. Daardoor blijft de forumfunctie grotendeels op de achtergrond.

De enige aflevering waarin sprake is van enige discussie is die van 6 november 2024. Humberto Tan legt daar een stelling op tafel: “Willen de Amerikanen misschien geen vrouw als president?” Carol Rock bevestigt dat veel vrouwen het zo ervaren: “Dit land houdt gewoon niet van vrouwen.” Ze noemt vrouwenrechten, abortus en ongelijkheid als belangrijke factoren. Michiel Vos is het daar niet mee eens: “Ik vind dat te makkelijk.” Hij wijst op economische onvrede en frustratie over het systeem. Volgens hem is Trump populair omdat hij zegt wat mensen voelen; over oorlogen, benzineprijzen en de elite.

Wat begint met de vraag waarom Harris verloor, mondt uit in een gesprek over ongelijkheid en onvrede over het systeem. Er ontstaat geen echt debat. Vos krijgt amper tegengas, Rock komt nauwelijks aan bod, en de meningen blijven vooral naast elkaar staan.

In deze aflevering schuurt het af en toe, maar het blijft bij nuanceverschillen. Er is geen stevig debat zoals bij *Eva* of *Bar laat*. *Humberto* richt zich vooral op het uitleggen van zaken, niet op confrontatie. De forumfunctie blijft daardoor beperkt tot een enkele aflevering waarin voorzichtig wat discussie ontstaat, zonder dat de standpunten echt op scherp worden gezet.

4.6.4 *Vandaag Inside*

Bij *Vandaag Inside* is geen sprake van publiek debat. In de afleveringen worden standpunten niet uitgewisseld en meningen nauwelijks bevroegd. Daarmee verschilt het programma duidelijk van *Eva* en *Bar laat*, waar wél regelmatig verschillende perspectieven aan bod komen.

Dat komt deels door de opzet van het programma. *Vandaag Inside* heeft één Amerikaduiders: Raymond Mens. Hij is de enige die in het programma over de Amerikaanse verkiezingen spreekt, en krijgt daarvoor alle ruimte. In andere talkshows zijn er ook vaste duiders, zoals Laila Frank bij *Eva*, Charles Groenhuijsen bij *Bar laat* en Michiel Vos bij *Humberto*, maar zij worden vaak aangevuld met andere gasten om het gesprek verder te verdiepen. Zeker tijdens de specials op 5 en 6 november zaten bij die programma's meerdere personen aan tafel. Bij *Vandaag Inside* gebeurt dat niet. Er is maar één blik op Amerika, en daar blijft het bij.

Op 7 november 2024 zegt Wilfred Genee bijvoorbeeld: “De Democraten geven nu Joe Biden de schuld van de verkiezingsnederlaag. Zij denken: ‘We pakken gewoon die oude man, geven we die de schuld!’” Rutger Castricum reageert: “Lekker makkelijk hè. En dat terwijl ze geen verhaal hadden. Althans, als ik Raymond Mens mag geloven.” Het laat zien dat Mens niet alleen duidt, maar ook richting geeft aan het programma. Anderen haken klakkeloos aan bij zijn mening, in plaats van tegen te spreken.

Daarbij speelt mee dat *Vandaag Inside* een uitgesproken rechtse toon heeft. Gasten met een linkse of kritische blik op Trump komen nauwelijks aan bod. Daardoor ontstaat er bijvoorbeeld geen discussie over de vraag of hij wel of geen risico vormt voor de democratie. Kritische vragen over de verkiezing of de kandidaten blijven uit, en de sfeer is meestal luchtig.

De forumfunctie ontbreekt hier dan ook volledig. *Vandaag Inside* geeft wel duiding, maar geen tegenspraak. Botsingen blijven uit, simpelweg omdat er niemand aan tafel zit die echt iets anders vindt.

De nadruk op spanning en spektakel in talkshows

In dit deel van de analyse draait het om de balans tussen inhoud en spektakel in talkshows. De Amerikaanse verkiezingen zijn een serieus onderwerp, maar worden vaak gebracht als show. Er is veel aandacht voor spanning, conflict en emotie; iets dat past bij infotainment, waarin journalistiek en entertainment door elkaar lopen (Boukes, 2019). De inhoud verdwijnt dan vaak naar de achtergrond, terwijl opvallende uitspraken, botsende meningen en dramatische momenten de boventoon voeren. Dat sluit aan bij sensationisme: berichtgeving over politiek wordt gebracht op een manier die vooral moet opvallen. Denk aan het uitvergrooten van meningsverschillen of het opzoeken van controversen.

De vraag is wat dit doet met de diepgang van het gesprek: blijft er nog ruimte voor echte reflectie? Tegelijkertijd kun je je afvragen of die nadruk op spanning soms ook iets blootlegt, zoals onderliggende maatschappelijke spanningen of conflicterende waarden. Volgens Newcomb en Hirsch (1983) en Costera Meijer en Van Dijck (2001) vervult een talkshow de rol van cultureel forum als er ruimte is voor maatschappelijke spanningen, tegengeluid en morele afwegingen. Maar de centrale vraag is dan: helpt het spektakel om belangrijke kwesties zichtbaar te maken, of duwt het de inhoud juist naar de achtergrond?

4.7 Talkshow als politiek spektakel

4.7.1 *Eva*

Eva maakt gebruik van spanning en grote woorden om de verkiezingen neer te zetten als iets wat je móet zien. Dat begint al aan de start van de uitzending van bijvoorbeeld 5 november 2024. *Eva Jinek* opent met:

Er is maar één ding dat we zeker weten: het wordt zenuwslopend. We staan aan de vooravond van de spannendste Amerikaanse verkiezingen aller tijden. Wordt Harris de eerste vrouwelijke president van Amerika, of zit Trump straks voor een tweede termijn in het Witte Huis? (*Eva*, 5 november 2024)

De verkiezingen worden gepresenteerd als een dramatisch moment, met duidelijke tegenstellingen en een meeslepende opbouw. Dat past bij de manier waarop talkshows de verkiezingen neerzetten als media-event: spannend en urgent, waarbij alles op het spel lijkt te

staan. Het taalgebruik is groots, bedoeld om de kijker direct het gevoel te geven dat er iets belangrijks staat te gebeuren.

Toch blijft *Eva* niet hangen in spektakel alleen. In de aflevering van 6 november schuift Derk Sauer aan om te praten over de gevolgen van Trumps winst voor de oorlog in Oekraïne. Zijn taal is stevig: “Trump heeft gezegd: fuck Oekraïne” en later: “Trump is nu ook een dictator.” Zulke uitspraken zouden gebruikt kunnen worden om enkel te choqueren, maar Jinek probeert het gesprek verder te brengen. Ze stelt vragen en zoekt naar wat Sauers opmerkingen concreet betekenen. Ze vraagt bijvoorbeeld af:

Maar wij zitten met een situatie waarin Oekraïne wordt ingeleverd aan Poetin, waarbij Poetin zich dan bevindt in onze achtertuin met een stuk van Oekraïne. Verder mag hij zijn goddelijke gang gaan. Dus voor ons een nadeel, als ik het zo hoor? (Eva, 6 november 2024)

Dat is uitgesproken, maar komt niet uit het niets. Het is een manier om de impact van de verkiezingsuitslag tastbaarder te maken. *Eva* gebruikt wel spanning en emotie, maar vooral om politieke urgentie te benadrukken, en niet alleen om kijkers te trekken. Het is een goed voorbeeld van hoe spektakel kan werken zonder dat de inhoud geheel verdwijnt.

De talkshowafleveringen laten daarom zien dat *Eva* balanceert tussen urgentie en inhoud. Er wordt expliciet gekozen voor sterke quotes en een spannende opbouw, maar zonder dat de journalistieke toon verdwijnt. Er is ruimte voor emotie, maar ook voor duiding en context. Daarmee blijft het programma redelijk dicht bij de forumfunctie: het zet aan tot nadenken en laat maatschappelijke spanningen zien, maar houdt ook grip op het gesprek.

4.7.2 *Bar laat*

Ook *Bar laat* opent uitzendingen over de Amerikaanse verkiezingen regelmatig met taal die inspeelt op urgentie en sensatie. In de uitzending van 31 oktober zegt presentator Tim de Wit:

Volgens mij is het iets waar veel meer mensen aan deze tafel naar uitkijken: het is nog maar vijf dagen tot de Amerikaanse verkiezingen. En dan kan elke liefhebber weer uitkijken naar een nacht vol uitslagen, key race alerts en supersonische schermen (*Bar laat*, 31 oktober 2024).

De verkiezingen worden hier gepresenteerd als iets spannends en een ‘event’ waar je als kijker naar uitkijkt. Ook Sophie Hilbrand bouwt de spanning op in aanloop naar Election Day: “Zo’n dag voor Election Day is het erop of eronder voor Donald Trump en Kamala Harris. En Donald Trump, nou, die heeft er zin in.” De manier waarop ze het brengt is luchtig en bijna speels. Het gaat hier duidelijk niet alleen om politiek, maar ook om het kijkmoment zelf.

Maar spanning staat niet los van inhoud: bij *Bar laat* lopen die twee regelmatig door elkaar. In de uitzending van 10 september noemt Alexander Pechtold Trump “knettergek” en “triple-Biden”, en hoopt hij openlijk dat Trump zich “vanavond laat gaan”. De toon is fel en bedoeld om te prikkelen, maar het sluit wel aan bij een inhoudelijk gesprek over hoe Trump zichzelf presenteert en hoe hij wordt neergezet in de media.

Ook in de uitzending van 30 oktober worden stevige uitspraken gedaan, wanneer Sander Heijne waarschuwt voor de macht van Elon Musk: “Hij heeft duizenden satellieten de ruimte in geschoten zonder enig democratisch overleg.” Het klinkt heftig, maar past binnen het bredere gesprek over de macht van techbedrijven en democratische controle.

Net als bij *Eva* is er in *Bar laat* veel ruimte voor spanning, conflict en scherpe uitspraken, maar dat gaat niet ten koste van de inhoud. Juist door die uitgesproken toon komen maatschappelijke thema’s op tafel, zoals de rol van media en de macht van techbedrijven. *Bar laat* zoekt bewust de confrontatie, maar gebruikt dat om het gesprek scherper te maken, niet om het te overschreeuwen. Het programma is soms fel, maar blijft primair gericht op de inhoud.

4.7.3 *Humberto*

Vergeleken met *Eva* en *Bar laat* ligt de nadruk bij *Humberto* veel sterker op vorm en beleving. Dat komt vooral door de manier waarop Amerikaduiders Michiel Vos in de uitzendingen aanwezig is. Vos woont in Amerika, is getrouwd met de dochter van Nancy Pelosi, en praat regelmatig over de verkiezingen vanuit zijn persoonlijke ervaringen. Hij gebruikt opvallend taalgebruik, beeldende vergelijkingen en spreekt vaak Engels om zijn verhaal kracht bij te zetten.

Een goed voorbeeld daarvan is de aflevering van 15 oktober 2024, waarin Vos een film over Trump bespreekt. “New York is in deze film een soort dikke, vette saus. Een plek waar we allemaal op de rand van de vulkaan dansen. [...] En Donald Trump glijdt daar een beetje doorheen.” In plaats van een feitelijke uitleg of analyse kiest Vos hier voor een

beeldende beschrijving met sterke metaforen. Dat maakt het gesprek levendig, maar minder precies. De focus ligt op gevoel en drama, en daardoor minder op de analyse.

Dat gebeurt vaker bij *Humberto*. In de aflevering van 25 oktober noemt Vos Trump “iemand die frieten staat te bakken, godverdomme”. Met deze felle opmerking laat hij zien hoe gefrustreerd hij is over het huidige Amerikaanse politieke klimaat. Het gesprek gaat daarna verder over Kamala Harris en haar campagne, waarbij Humberto Tan opmerkt dat zij steun krijgt van bekende namen zoals Barack Obama. Daarmee blijft de inhoudelijke (politieke) lijn van het gesprek wel bewaard, maar de manier waarop erover gesproken wordt, namelijk met veel emotie en persoonlijke lading, wijkt af van de meer analytische toon van bijvoorbeeld *Eva* en *Bar laat*.

Een bijzonder moment doet zich ook voor op 5 november, de dag van de verkiezingen, wanneer Vos met een Amerikaanse vlag om zijn schouders aan tafel zit. Het beeld is opvallend dramatisch: een journalist met een vlag om zich heen, zichtbaar gespannen: “Ik bibber voor Amerika, maar het is wel mijn land.” Hij vertelt dat hij vorige week heeft gestemd, hoopt op snelle duidelijkheid, en is naar eigen zeggen klaar met de chaos van de afgelopen maanden. Humberto vraagt waarom hij die vlag draagt, en Vos zegt dat hij zich sterk verbonden voelt met zijn land, ondanks zijn zorgen. Ook hier staat persoonlijke beleving centraal, terwijl een inhoudelijke analyse ontbreekt.

Een ander moment waarin het persoonlijke centraal staat is de aflevering van 25 oktober, wanneer Humberto hem confronteert met een uitspraak van Trump over “de Pelosi’s”: “Als je een presidentskandidaat hoort zeggen: Ik stuur het leger op jullie af als ik win, en ook op jou... Wat denk je dan?” Vos weet daar niet goed antwoord op te geven. Hij twijfelt, zegt dat hij niet wil panikeren, maar zich wel zorgen maakt. Het moment is spannend en emotioneel, juist omdat de dreiging zo groot is en Vos zichtbaar geraakt is. Maar inhoudelijke verdieping blijft uit: er wordt niet besproken wat zulke uitspraken betekenen voor de rechtsstaat, of voor de rol van media in campagnes.

Bij *Humberto* ligt de nadruk sterker op persoonlijke beleving en vorm dan op inhoud, zeker in vergelijking met *Eva* en *Bar laat*. Michiel Vos is niet alleen duider, maar ook persoonlijk betrokken bij de gesprekken. Hij vertelt veel vanuit eigen ervaring, gebruikt uitgesproken taal en symboliek, en maakt de uitzendingen emotioneel en meeslepend. Er wordt wel gesproken over inhoudelijke thema’s, maar vooral via persoonlijke verhalen en ervaringen die soms wat worden aangedikt. De inhoud raakt daardoor soms op de achtergrond, maar verdwijnt niet.

Vergeleken met *Eva* en *Bar laat* vervult *Humberto* de forumfunctie daarom in beperktere vorm. Waar de andere programma's meer ruimte bieden voor discussie, uitleg en verschillende perspectieven, ligt bij *Humberto* de nadruk vaker op beleving en emotie. Volgens Newcomb en Hirsch (1983) en Costera Meijer en Van Dijck (2001) vraagt een cultureel forum om ruimte voor maatschappelijke spanningen, morele vragen en tegengeluid. In *Humberto* ontbreekt dat grotendeels: er is wel emotie, maar minder inhoudelijke verdieping of debat, wat samenhangt met de grotere nadruk op entertainment.

4.7.4 *Vandaag Inside*

Bij *Vandaag Inside* is het allerminst ruimte voor inhoudelijke diepgang. Serieuze thema's komen wel voorbij, maar worden vrijwel meteen gerelativeerd of belachelijk gemaakt. De toon is snel, ironisch en draait vooral om grappen. Genee, Van der Gijp en Derksen mengen zich overal in, ook als ze weinig kennis van zaken hebben. Ze hebben uitgesproken meningen, maar onderbouwen die zelden.

In plaats van inhoud draait het in veel gevallen om het uitlokken van een reactie. Dat maakt de show sensationeel: niet de uitleg, maar de uitspraak staat namelijk centraal. Op 7 november, bij een fragment over Joe Biden, zegt Derksen over zijn vrouw "Dat was een dominante pusher. Zij was de first lady door die oude baas. En dat wijf kon het niks schelen dat hij uit z'n nek stond te lullen en de verkeerde uitgang nam." Inhoudelijk gaat het nergens heen, maar de formulering is hard, opvallend en bedoeld om te laten schuren.

Dat geldt ook voor de aflevering van 5 november, waarin Melania Trump onderwerp van gesprek is. Wouter de Winther zegt: "Ze krijgt gewoon geld voor elke keer dat ze moet optreden." Van der Gijp vraagt dan wat ze eigenlijk is van Trump, en het eindigt met de grap: "Een hoer met een zonnebril." Het zijn precies dat soort uitspraken die de toon bepalen: grof, seksistisch, en bewust over de grens, omdat het goed scoort. In die sfeer krijgt een inhoudelijke analyse nauwelijks kans.

Zelfs als iemand als duider Raymond Mens aan tafel zit, komt het moeilijk tot een uitleg. Op 10 september probeert hij te vertellen waarom Trump en Harris elkaar pas laat ontmoeten, maar Derksen onderbreekt met: "Misschien ontstaat er wel iets leuks!" De inhoud wordt weggelachen.

Ook andere programma's en deskundigen worden niet serieus genomen. Op 11 september noemt Genee de Amerika-deskundigen bij *Eva* "misschien gewoon hele domme deskundigen", waarna Derksen zegt: "Er is maar één goeie," doelend op Mens. Het is een

grap, maar maakt wel duidelijk dat het programma zich liever afzet tegen ‘de rest’ dan zich ermee te vergelijken.

Het programma kiest bewust voor luchtigheid, effect en spektakel. Politiek is een onderwerp dat langskomt, maar zelden serieus wordt genomen. Waar *Eva*, *Bar laat* en zelfs *Humberto* nog ruimte bieden voor duiding of reflectie, overheerst hier de grap. De forumfunctie, zoals omschreven door Newcomb en Hirsch (1983) en Costera Meijer en Van Dijk (2001), is hier nauwelijks terug te vinden. Politiek is bij *Vandaag Inside* vooral aanleiding voor entertainment, niet voor verdieping.

5 Conclusie

In deze scriptie stond de volgende vraag centraal: *In hoeverre functioneren de Nederlandse talkshows Eva, Bar laat, Humberto en Vandaag Inside als culturele fora in het discours over Donald Trump tijdens de Amerikaanse presidentsverkiezingen van 2024?* Om deze vraag te beantwoorden is een kwalitatieve thematische analyse uitgevoerd op 36 afleveringen van deze vier talkshows.

De analyse richtte zich op drie aspecten. Allereerst is onderzocht hoe Trump in de programma's werd geframed: welke terugkerende interpretaties werden gebruikt om zijn politieke rol, karakter en gedrag te duiden? Vervolgens is gekeken in hoeverre de talkshows functioneerden als cultureel forum, dus of ze ruimte boden voor uiteenlopende perspectieven, maatschappelijke spanningen en morele reflectie. Tot slot is geanalyseerd hoe infotainment en spektakel vorm kregen binnen de uitzendingen, en welke invloed dit had op de inhoud en toon van het gesprek.

Deze scriptie baseerde zich op het werk van onder anderen Newcomb en Hirsch (1983), Entman (1993), Boukes (2019) en Costera Meijer en Van Dijck (2001). Hun inzichten over het cultureel forum, framing, infotainment en medialogica vormden het uitgangspunt voor de analyse.

5.1 Verschillen en patronen in de talkshows

Een eerste opvallende overeenkomst tussen de talkshows was het beeld van Trump als een strategisch politicus: iemand die precies weet hoe hij het politieke spel moet spelen. Niet zijn inhoudelijke standpunten stonden centraal, maar vooral zijn optreden, timing en omgang met de media. Daarmee sluiten de programma's aan bij wat Takens et al. (2013) beschrijven als 'contest coverage': een manier van verslaggeving waarin politiek wordt gepresenteerd als een spel, en strategie zwaarder weegt dan inhoud.

Wat opviel, is dat de talkshows Trumps strategie meestal benoemden zonder daar kritisch op te reageren, soms zelfs met bewondering voor zijn mediavaardigheid. Zelden werd expliciet afstand genomen van de manier waarop Trump het politieke spel speelt. Daarmee droegen de programma's ook zelf bij aan het beeld van Trump als een slimme, doelgerichte speler, zonder dat beeld écht te bevragen.

Dat wringt met het idee van de talkshow als cultureel forum. Volgens Newcomb en Hirsch (1983) vervullen media pas die rol als ze verschillende perspectieven tonen en ruimte

bieden voor maatschappelijke reflectie. In dit geval ontbreekt die meerstemmigheid grotendeels. Trump werd in vrijwel elke talkshow als strategisch geframed, maar wat dat dan precies betekende, bleef onbesproken.

De manier waarop Trump werd neergezet als mogelijke bedreiging voor de democratie verschilde daarentegen wel duidelijk per talkshow. *Eva* en *Bar laat* kozen voor een uitgesproken morele framing. Trump werd in deze programma's neergezet als een gevaar voor de rechtsstaat, internationale orde en democratische waarden. In de talkshows klonk duidelijk verzet tegen zijn politieke stijl en invloed.

Bij *Humberto* en *Vandaag Inside* lag dat anders. Deze commerciële talkshows namen meer afstand: mogelijke risico's werden wel benoemd, maar vaak zonder stevig oordeel of uitgebreid debat. Opvallend is dat *Vandaag Inside* Trump op momenten juist als een daadkrachtig leider presenteerde; iets wat sterk contrasteert met de manier waarop *Eva* en *Bar laat* hem neerzetten als bedreiging voor de democratie.

Dat verschil valt deels te verklaren uit medialogica. Commerciële programma's opereren onder druk van kijkcijfers en adverteerders, en kiezen sneller voor vermaak, polarisatie of provocatie. Publieke omroepen hebben weliswaar ook belang bij bereik, maar zijn minder gebonden aan commerciële belangen. Bovendien speelt ideologie mee: *Vandaag Inside* heeft een uitgesproken rechtse signatuur, wat de mildere toon richting Trump kan verklaren. De forumfunctie kwam in deze uitzendingen nauwelijks tot uiting. Binnen elke talkshow overheerste meestal één visie, terwijl inhoudelijke tegenspraak of discussie tussen verschillende stemmen ontbrak. Het contrast zat daardoor vooral tussen de programma's onderling, niet binnen de uitzending zelf.

Ook het beeld van Trump als impulsief, onvoorspelbaar en emotioneel gedreven figuur kwam in alle talkshows terug. Dat frame werd in de vier programma's nauwelijks bevraagd. Er klonken geen alternatieve interpretaties waarin hij bijvoorbeeld als berekenend of beheerst werd geframed.

Juist dat gebrek aan tegenstemmen is veelzeggend. De talkshows namen het beeld vrijwel allemaal over zonder daar kritisch op te reflecteren. Daarmee werd de forumfunctie nauwelijks waargemaakt. Die vraagt immers om het naast elkaar bestaan van verschillende visies, zodat het publiek kan meedenken en hun eigen oordeel kan vormen.

Dat dit frame zo hardnekkig is, zegt ook iets over de logica van het talkshowformat. Trump als driftig en dramatisch figuur presenteren is simpel, herkenbaar en levert gegarandeerd kijkers op. Maar, daardoor ontbreekt de diepgang, wat raakt aan de kern van wat een cultureel forum wél zou moeten zijn.

Wat betreft de omgang met democratische thema's, verschilden de talkshows sterk van elkaar. *Eva* en *Bar laat* stelden daar expliciete vragen over, terwijl andere programma's terughoudender waren of het onderwerp snel lieten gaan. Tegelijkertijd bleven de gesprekken in deze talkshows vaak opnieuw binnen één gedeeld perspectief, waardoor echt tegengeluid of debat ontbrak.

Bij *Humberto* verschoof de aandacht van democratische reflectie veelal naar persoonlijke beleving. In het programma werden politieke spanningen vooral persoonlijk verteld of verbeeld, zonder dat er veel verschillende perspectieven aan bod kwamen.

Bij *Vandaag Inside* werden democratische thema's soms aangestipt, maar zelden echt besproken. Kritiek werd meestal weggelachen, en ruimte voor reflectie ontbrak vrijwel volledig, mede doordat er nauwelijks verschillende stemmen aan tafel zaten.

Concluderend zetten de talkshows wel aan tot nadenken, maar van echt publiek debat, in dit geval over de staat van de democratie in Amerika, was nauwelijks sprake. Door de druk van het format en de nadruk op snelheid en entertainment bleef diepgaande uitwisseling vaak uit.

Naast democratische thema's speelde ook morele reflectie een rol in de gesprekken over Trump. Tegelijkertijd bleek opnieuw hoe moeilijk het is om die reflectie te vertalen naar echte publieke beraadslaging. *Eva* en *Bar laat* boden daarvoor de meeste ruimte. Gasten spraken zich uit over wat zij goed of fout vonden en werden daar soms kritisch op bevraagd. Maar ook hier bleven de gesprekken meestal weer binnen één gedeeld perspectief: men vulde elkaar aan, in plaats van elkaar tegen te spreken.

Humberto was voorzichtiger; morele thema's werden wel benoemd, maar zelden expliciet gemaakt. De reflectie bleef impliciet en genuanceerd, wat zorgde voor mildheid, maar ook voor weinig diepgang.

Vandaag Inside werkte echter precies andersom: de uitspraken waren fel en duidelijk, maar vooral bedoeld om te provoceren. Er was daarom ook in deze talkshow weinig ruimte voor verdieping of discussie. Er werd wel gezegd wat goed of fout werd gevonden, maar vooral om te choqueren of het publiek te vermaken, niet om het gesprek verder te brengen.

Samenvattend droegen *Eva* en *Bar laat* het meest bij aan de forumfunctie op het vlak van morele reflectie. *Humberto* deed dat in lichte mate, en *Vandaag Inside* nauwelijks. In alle gevallen bleef échte publieke beraadslaging uit. Dat lijkt vooral te worden bepaald door de grenzen van het talkshowformat: infotainment, publieksverwachtingen en vaste meningen aan tafel.

Als het verder gaat om botsingen lieten de vier talkshows zien dat het publieke debat maar beperkt van de grond kwam. In de meeste afleveringen overheerste analyse of duiding, en botsingen tussen meningen waren eerder uitzondering dan regel. Toch waren er wel duidelijke verschillen.

Bar laat bood van alle programma's de meeste ruimte voor echte confrontatie. Vooral in de aflevering van 5 november ontstond een scherp debat tussen gasten met tegengestelde overtuigingen. De spanning liep op, maar het gesprek bleef inhoudelijk. Er werd niet naar consensus gestuurd, maar juist ruimte gemaakt voor verschil. Ook *Eva* liet regelmatig botsende meningen toe. In meerdere afleveringen spraken gasten elkaar openlijk tegen. De toon was meestal rustiger dan bij *Bar laat*, maar het gesprek bleef wel open en reflectief.

Bij *Humberto* was dat minder het geval. Daar bleef de discussie meestal uit. Gasten reageerden vaak aanvullend of instemmend op de vaste duider Michiel Vos. Alleen in de aflevering van 6 november schuurde het even, maar het gesprek bleef voorzichtig en ging niet echt de diepte in. De forumfunctie kwam daardoor maar beperkt tot uiting.

Vandaag Inside week het meest af. Daar was geen sprake van uitwisseling of botsing. Er was één vaste spreker, één dominant perspectief en nauwelijks tegenspraak. Het programma koos voor duiding vanuit één richting, vaak met een luchtige of bevestigende toon. Daarmee ontbrak de forumfunctie volledig.

Daarmee lieten *Bar laat* en *Eva* het meest zien wat een talkshow als forum kan zijn. Ze maakten verschil zichtbaar en lieten ruimte voor meningsverschillen. *Humberto* bleef daarin terughoudend. *Vandaag Inside* koos er simpelweg niet voor.

Ten slotte maakten alle vier de talkshows gebruik van spanning, spektakel en sensatie om de Amerikaanse verkiezingen neer te zetten als een gebeurtenis die je moet volgen. De verkiezingen werden gepresenteerd als een event waar je als kijker bij moet zijn. Toch waren er opnieuw duidelijke verschillen in hoe talkshows met spektakel omgingen, en wat het deed met de inhoud.

Eva en *Bar laat* wisten spanning en urgentie goed te combineren met inhoud. Ze kozen voor sterke quotes en een spannende opbouw, maar zonder dat de reflectie verdween. Spanning werd ingezet om duidelijk te maken waarom een bepaald onderwerp er toe deed, niet alleen om te vermaken. Bij de programma's konden emotie en inhoud naast elkaar bestaan, en kwamen maatschappelijke thema's op een serieuze manier aan bod.

Bij *Humberto* won vorm het wel vaker van de inhoud. Het gesprek draaide regelmatig om persoonlijke betrokkenheid, symboliek en gevoelens. Inhoudelijke thema's kwamen wel

voorbij, maar via persoonlijke verhalen, en vaak zonder echte verdieping of debat. Er was veel emotie, maar daardoor minder reflectie.

Vandaag Inside was de uitzondering: hier kreeg het spektakel de overhand, en bleef inhoudelijke reflectie vrijwel geheel achterwege. Het programma zette bewust in op sensatie, provocatie en ironie. Inhoudelijke thema's werden snel weggelachen of gerelativeerd, en waar andere programma's nog probeerden te duiden, overheerste hier de grap.

Het verschil zat dus niet in het gebruik van spektakel zelf, want dat was overal aanwezig, maar in wat ermee gedaan werd. *Eva* en *Bar laat* gebruikten het om het gesprek scherper te maken. Bij *Humberto* verschoof de nadruk naar sfeer en persoonlijke beleving: de inhoud was niet weg, maar verdween soms naar de achtergrond. Bij *Vandaag Inside* was spektakel vooral een doel op zich.

5.2 Tussen de programma's ontstaat het forum

Concluderend kan worden gesteld dat de onderzochte talkshows slechts in beperkte mate als cultureel forum functioneerden in het discours over Donald Trump tijdens de Amerikaanse presidentsverkiezingen van 2024. Toch droegen de programma's elk op hun eigen manier bij aan het publieke gesprek over Trump en de Amerikaanse verkiezingen. *Eva* en *Bar laat* kwamen daarbij het verst: ze boden ruimte voor duiding, reflectie en soms ook botsing, al bleef het gesprek vaker binnen één gedeeld perspectief. *Humberto* legde meer nadruk op persoonlijke verhalen, waardoor inhoud en debat naar de achtergrond verdwenen. *Vandaag Inside* koos vooral voor ironie en provocatie en liet reflectie vrijwel volledig achterwege.

Dat deze programma's slechts gedeeltelijk functioneerden als cultureel forum, hangt sterk samen met de manier waarop framing en infotainment hun inhoud en toon bepaalden. Door het gebruik van terugkerende frames stuurden de programma's de interpretatie van Trumps persoon en politiek sterk, zonder die beelden kritisch te bevragen of alternatieven te bieden. Infotainment werkte dit verder in de hand: de druk om het programma vlot, aantrekkelijk en prikkelend te houden zorgde ervoor dat inhoud vaak werd vereenvoudigd, persoonlijk gemaakt of afgezwakt. Bovendien zorgde spektakel soms voor meer urgentie, maar verkleinde het de ruimte voor nuance. Daarmee werd duidelijk hoe framing, infotainment en spektakel gezamenlijk het functioneren als cultureel forum onder druk zetten.

Het bredere publieke debat ontstond bovendien niet zozeer binnen de afzonderlijke programma's, maar juist in de verschillen tussen de talkshows. Door hun uiteenlopende toon,

stijl, invalshoek en ideologie vormden ze gezamenlijk alsnog een breder spectrum aan perspectieven. In die zin functioneerden de talkshows eerder sámen als cultureel forum dan afzonderlijk. Dat roept de bredere vraag op of het culturele forum vandaag de dag niet steeds vaker tussen programma's ontstaat, in plaats van binnen één format.

5.3 Theoretische implicaties

Dit onderzoek laat zien dat het concept van het cultureel forum, oorspronkelijk bedacht voor fictieprogramma's, ook toepasbaar is op live talkshows in een versnipperd medialandschap waarin entertainment en informatie steeds meer door elkaar lopen. De scriptie bouwt voort op het werk van Newcomb en Hirsch (1983) en sluit aan bij latere reflecties zoals die van Hendershot (2020), maar verlegt de focus naar de Nederlandse context. De resultaten laten zien dat talkshows niet vanzelfsprekend binnen één uitzending ruimte bieden aan een pluriform debat. Meerstemmigheid ontstaat vooral in de verschillen tussen programma's. Dat roept de vraag op of het cultureel forum zich tegenwoordig niet vooral tussen, in plaats van binnen, programma's afspeelt.

Tegelijkertijd sluiten de bevindingen aan bij bredere zorgen over de rol van infotainment in het publieke debat. In een tijd waarin snelheid, emotie en spektakel centraal staan, is het relevant om te laten zien hoe talkshows via framing politieke thema's kunnen sturen of versimpelen. De resultaten maken duidelijk dat inhoudelijke duiding, morele reflectie en meningsverschillen wel mogelijk zijn, maar alleen als het format daar ruimte voor biedt. Dit biedt programmamakers aanknopingspunten voor bewustere keuzes, en helpt kijkers beter begrijpen hoe framing werkt en welke stemmen al dan niet gehoord worden.

5.4 Beperkingen en vervolgonderzoek

Hoewel dit onderzoek waardevolle inzichten oplevert, kent het ook beperkingen. De analyse is gebaseerd op 36 afleveringen rondom de Amerikaanse verkiezingen van 2024 en laat dus vooral een momentopname zien. De resultaten zijn daardoor niet direct toepasbaar op andere periodes, thema's of politici. Een langere onderzoeksperiode zou andere patronen kunnen blootleggen.

Daarnaast ging dit onderzoek alleen over de inhoud van de uitzendingen. Reacties van kijkers, de rol van sociale media en de bredere impact op het publieke debat zijn niet meegenomen, terwijl juist die aspecten zichtbaar kunnen maken hoe het talkshowdiscours

doorwerkt in de samenleving. Ook vond de analyse plaats door één onderzoeker. In een vervolgonderzoek zou meerstemmige codering kunnen zorgen voor meer betrouwbaarheid.

Het verschil tussen publieke en commerciële omroepen kwam bovendien slechts kort aan bod, terwijl commerciële druk, redactionele keuzes en ideologie een belangrijke rol kunnen spelen in hoe talkshows werken. Toekomstig onderzoek zou hier daarom systematischer aandacht aan kunnen besteden.

Tot slot zijn de gebruikte theorieën over het cultureel forum oorspronkelijk ontwikkeld voor andere contexten, zoals Amerikaanse fictie en netwerktelevisie. Deze studie laat zien dat ze ook bruikbaar zijn voor Nederlandse talkshows, maar een actualisatie van het theoretisch kader kan helpen om beter te begrijpen waar en hoe het culturele forum zich vandaag de dag vormt.

6 Literatuurlijst

- Adriaansen, M., & van Praag, P. (2010). Nieuwe scheidslijnen en de turbulente relatie tussen politiek, media en burgers. In H. Dijstelbloem, P. den Hoed, J. W. Holtslag, & S. Schouten (Reds.), *Het gezicht van de publieke zaak: openbaar bestuur onder ogen* (pp. 241-272). Amsterdam University Press. DOI: 10.5117/9789089642622
- Aiko, S. (2024). The ethics of reporting: Balancing truth and sensationalism in global media. *Global Media Journal*, 22(69), 1-4. DOI: 10.36648/1550-7521.22.69.440
- Altheide, D. L. (2004). Media logic and political communication. *Political Communication*, 21(3), 293-296. <https://doi.org/10.1080/10584600490481307>
- Altheide, D. L. & Snow, R. P. (1979). *Media logic*. SAGE Publications.
- AVROTROS. (z.d.). *Organisatie en Bestuur*. Geraadpleegd op 7 februari 2025, van <https://www.avrotros.nl/organisatie-and-bestuur~48/>
- BNNVARA. (z.d.). *Missie en Identiteit*. Geraadpleegd op 8 februari 2025, van <https://www.bnnvara.nl/missie-en-identiteit>
- Boeijs, H. & Bleijenbergh, I. (2023). *Analyseren in kwalitatief onderzoek: Denken en doen* (4de editie). Boom.
- Bohlmeijer, L. (2024, 20 april). Wat moet je doen als het wij-zij denken in wordt getrokken? Durf in het midden te staan, zegt deze filosoof. *De Correspondent*. Geraadpleegd op 20 januari 2025, van <https://decorrespondent.nl/15262/wat-moet-je-doen-als-je-het-wij-zij-denken-in-wordt-getrokken-durf-in-het-midden-te-blijven-staan-zegt-deze-filosoof/e017e425-b5a4-0ccb-098d-3b340fe012c4>
- Boukes, M. (2019). Infotainment. *The International Encyclopedia of Journalism Studies*, 1-9. <https://doi.org/10.1002/9781118841570.iejs0132>

- Brants, K. (2019). Van medialogica naar publiekslogica? Verschuivende verhoudingen tussen journalistiek, politiek en publiek. In J. Bardoel & H. Wijfjes (Reds.), *Journalistieke cultuur in Nederland* (pp. 237-253). Amsterdam University Press.
- Brants, K., & Neijens, P. (1998). The infotainment of politics. *Political Communication*, 15(2), 149-164. <https://doi.org/10.1080/10584609809342363>
- Brants, K., & Van Praag, P. (2017). Beyond media logic. *Journalism Studies*, 18(4), 395-408. <https://doi.org/10.1080/1461670x.2015.1065200>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Costera Meijer, I. & Van Dijck, B. (2001). *Talk/Show: Kwaliteit en ethiek van praatprogramma's*. L.J. Veen.
- Danielsen, H. (2008). The American spirit in Europe revisited? *Contemporary European History*, 17(1), 117-126. <https://doi.org/10.1017/s0960777307004304>
- Deuze, M. (2004). *Wat is journalistiek?* Het Spinhuis Amsterdam.
- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal Of Communication*, 43(4), 51-58. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x>
- Fei Lung, C. (2021, 24 december). *Hoe zit de Nederlandse publieke omroep in elkaar?* Chuniversiteit. Geraadpleegd op 4 februari 2025, van <https://chuniversiteit.nl/dutch/ho-zit-de-publieke-omroep-in-elkaar>
- Gamson, J. (1999). Taking the talk show challenge: Television, emotion, and public spheres. *Constellations*, 6(2), 190-205. <https://doi.org/10.1111/1467-8675.00135>
- Haarman, L. (2001). Performing talk. In A. Tolson (Red.), *Television talk shows: Discourse, performances, spectacle* (pp. 31-64). Lawrence Erlbaum Associates, Inc.

- Habermas, J., & Burger, T. (1989). *The structural transformation of the public sphere: an inquiry into a category of Bourgeois society*. MIT Press.
<https://lib.ugent.be/nl/catalog/rug01:000175885>
- Habermas, J., Lennox, S., & Lennox, F. (1974). The public sphere: An encyclopedia article (1964). *New German Critique*, 3, 49-55. <https://doi.org/10.2307/487737>
- Hanitzsch, T., & Vos, T. P. (2018). Journalism beyond democracy: A new look into journalistic roles in political and everyday life. *Journalism*, 19(2), 146-164.
<https://doi.org/10.1177/1464884916673386>
- Hendershot, H. (2020). Parks and recreation: The cultural forum. In E. Thompson & J. Mittell (Eds.), *How to Watch Television, Second Edition* (pp. 230-238). New York University Press eBooks. <https://doi.org/10.18574/nyu/9781479837441.003.0028>
- Ilie, C. (2006). Talk shows. In: K. Brown (Ed.), *Encyclopedia of Language & Linguistics* (pp. 489-494). Oxford: Elsevier.
- Johnson, V.E. (2018). The classic network era in television. In A. Bodroghkozy (Ed.), *A Companion to the History of American Broadcasting* (pp. 93-109). John Wiley & Sons. <https://doi.org/10.1002/9781118646151.ch4>
- Livingstone, S. & Lunt, P. (1994). *Talk on television*. London: Routledge.
- Lunt, P., & Stenner, P. (2004). The Jerry Springer show as an emotional public sphere. *Media Culture & Society*, 27(1), 59-81. <https://doi.org/10.1177/0163443705049058>
- Mayring, P. (2014). Qualitative content analysis: Theoretical background and procedures. In Angelika Bikner-Ahsbahr, Christine Knipping & Norma Presmeg (Eds.), *Approaches to Qualitative Research in Mathematics Education* (pp. 365-380). Springer Dordrecht. <https://doi.org/10.1007/978-94-017-9181-6>

- Nederlandse Publieke Omroep (2023). *Code journalistiek handelen voor de landelijke publieke omroepen* [White paper]. College van Omroepen. Geraadpleegd op 8 april 2025, van <https://omroepombudsman.nl/code-journalistiek-handelen>
- Newcomb, H. M., & Hirsch, P. M. (1983). Television as a cultural forum: Implications for research. *Quarterly Review Of Film Studies*, 8(3), 561-573.
<https://doi.org/10.1080/10509208309361170>
- RMO. (2003). *Medialogica: Over het krachtveld tussen burgers, media en politiek* (Nr. 26). De Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling. Geraadpleegd op 2 maart 2025, van <https://www.raadrvs.nl/documenten/publicaties/2003/01/01/medialogica>
- RTL Group. (2023). *Code of conduct: De gedragscode van RTL Group* [White paper]. RTL Group GmbH. Geraadpleegd op 8 april 2025, van <https://company.rtl.com/en/about-rtl/overview/compliance/>
- RTL Nederland (2018). *Code RTL* [White paper]. RTL Nederland. Geraadpleegd op 8 april 2025, van https://company.rtl.com/en/business-units/overview/rtl-nederland/index.html?__locale=nl
- Ruigrok, N., Van Atteveldt, W., Schaper, J., Lacor, A., Denekamp, M., Janssen, K., Van der Beek, P., Jacobi, C., & Mansell, F. (2012). *Medialogica in campagnetijd: Een analyse van de berichtgeving in de Nederlandse media tijdens de verkiezingscampagne van 2012*. De Nederlandse Nieuwsmonitor.
- Schreier, M. (2012). *Qualitative content analysis in practice*. SAGE Publications.
<https://doi.org/10.4135/9781529682571>
- Smaling, A. (2021). Sensitizing concepts, wat kun je ermee? *KWALON*, 26(1), 65-67.
<https://doi.org/10.5117/kwa2021.1.007.smal>
- Strömbäck, J. (2008). Four phases of mediatization: An analysis of the mediatization of politics. *The International Journal of Press/Politics*, 13(3), 228-246.
<https://doi.org/10.1177/1940161208319097>

- Takens, J., Van Atteveldt, W., Van Hoof, A., & Kleinnijenhuis, J. (2013). Media logic in election campaign coverage. *European Journal of Communication*, 28(3), 277-293. <https://doi.org/10.1177/0267323113478522>
- Talpa Network (2018). *Mediacode Talpa tv* [White paper]. Talpa Network. Geraadpleegd op 8 april 2025, van <https://talpanetwork.com/media/4xab0tlr/mediacode-talpa-tv.pdf>
- Thompson, J. B. (2005). The new visibility. *Theory Culture & Society*, 22(6), 31-51. <https://doi.org/10.1177/0263276405059413>
- Timberg, B. M. & Eler, R. J. (2002). *Television talk: A history of the tv talk show*. Austin University of Texas Press.
- Tolson, A. (2001). *Television talk shows: Discourse, performance, spectacle*. Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- Verhoef, J., & Sauer, C. (2015). Nieuwsfilmfragmenten in politieke televisie-interviews in talkshows: Een conversatie-analytisch onderzoek naar de effecten van een filmvertoning op de eerste vraag-antwoordsequentie. *Tijdschrift voor Taalbeheersing*, 37(3), 243-283. <https://doi.org/10.5117/TVT2015.3.VERH>

Appendix A

The screenshot shows a document viewer interface for 'Lotte scriptie VI'. The document title is 'Aflevering VI 6 november.docx'. The interface includes a top navigation bar with icons for Documents, Quotations, Codes, Memos, Networks, License, Live Chat, Help, and Layout. Below this is a toolbar with icons for Quotation, Coding, In Vivo, Quick, Delete, and Comment. The main content area displays a list of text with line numbers (193-330) and various annotations. Annotations include 'Sensationalis... Humor en lichte...ie en personen' (lines 295-300), 'Forumfunctie: Discussie over ...entreerde macht' (lines 314-315), and 'Framing: Trump heeft absolu...s doen wat hij wil' (lines 316-317). A sidebar on the right shows a list of annotations with their corresponding line numbers. At the bottom, there is a 'Text Zoom' slider set to 50%.

The screenshot shows a document viewer interface for 'Eva Lotte scriptie'. The document title is 'Aflevering Eva 5 november.docx'. The interface includes a top navigation bar with icons for Documents, Quotations, Codes, Memos, Networks, License, Live Chat, Help, and Layout. Below this is a toolbar with icons for Quotation, Coding, In Vivo, Quick, Delete, and Comment. The main content area displays a list of text with line numbers (19-37) and various annotations. Annotations include 'Forumfunctie: Persoonlijk ver...p het kiesproces' (lines 20-21), 'Framing: Trump als bron van ...cratische dreiging' (lines 22-23), 'Framing: Trump als bron van ... en publieke angst' (lines 24-25), 'Sensationalis... Overdreven emot... te versterken' (lines 26-27), 'Forumfunctie: Morele reflectie ...heid van herstel' (lines 32-33), and 'Framing: Trump als oorzaak v...itieke degeneratie' (lines 34-35). A sidebar on the right shows a list of annotations with their corresponding line numbers. At the bottom, there is a 'Text Zoom' slider set to 50%.

Appendix B

Selectieve code: Donald Trump in Nederlandse talkshows: framing als strateeg, dreiging, onvoorspelbaar en emotioneel gedreven

Thematische codes (subparagrafen)

1. Trump als berekende en tactische politicus

- Trump wordt neergezet als iemand die doelbewust handelt, inspeelt op economische onvrede, en strategie gebruikt om macht te krijgen of te behouden.

2. Trump als bedreiging voor democratie en stabiliteit

- Trump wordt geframed als een gevaarlijke figuur die instituties ondermijnt, chaos veroorzaakt en democratische waarden bedreigt.

3. Trump als impulsieve, onvoorspelbare en emotioneel gedreven figuur

- Trump verschijnt als iemand die impulsief, boos of instabiel is en die vooral uit emotie en ego handelt.

1. Trump als berekende en tactische politicus

- Trump wordt geframed als strategisch zelfbeheerst (Eva)
- Trump wordt gepositioneerd als strategisch framer om tegenstander ideologisch te marginaliseren (Eva)
- Trump als bluffer en onderhandelaar, geen ideoloog (Eva)
- Trump framet zichzelf als slachtoffer, en instituties als vijand (Eva)
- Trump als media-strateeg (Bar laat)
- Trump als Teflon-politicus: morele kritiek glijdt van hem af (Bar laat)
- Trumps wisselende positie over abortus (Bar laat)
- Trump als populistisch leider die simpele oplossingen belooft (Bar laat)
- Trump als selfmade zakenman en strateeg (Humberto)
- Campagnestijl van Trump gefocust op specifieke doelgroep (Humberto)
- Trump verandert van strategie voor politiek gewin (Humberto)
- Trump als daadkrachtige leider die concrete plannen presenteert (Humberto)
- Trump als ongemakkelijke en provocerende figuur in interacties met politieke tegenstanders (Vandaag Inside)
- Trump als onvoorbereide, impulsieve deelnemer tegenover Harris als strategische en serieuze tegenstander (Vandaag Inside)
- Trump als campagnevoerder die tegenstanders verbindt aan een impopulair beleid (Vandaag Inside)
- Trump als disruptieve kracht die kiezers aantrekt door afkeer van linkse agenda (Vandaag Inside)

2. Trump als bedreiging voor democratie en mondiale stabiliteit

- Trump als antidemocratische actor en extreme dreiging (Eva)
- Trump als uniek gevaar voor democratie en politieke stabiliteit (Eva)
- Trump geframed als symbool van maatschappelijke regressie: een terugval in verworven mensenrechten en het acceptabel maken van eerder onacceptabel gedrag (Eva)
- Trump als dreiging die actief moet worden bestreden (Eva)
- Trump als katalysator voor instabiliteit (Eva)
- Trump geframed als dictator die oorlog laat escaleren (Eva)
- Trump geframed als onbetrouwbare bondgenoot voor Europa (Eva)
- Trump herverkiezing gepresenteerd als internationale urgentie – zijn macht heeft directe gevolgen voor wereldorde en stabiliteit (Eva)
- Trump geframed als oorzaak van geweld en onrust (Bar laat)
- Verkiezing Trump is allerergste wat er kan gebeuren voor Amerika en de wereld (Bar laat)
- Trump als veroordeelde, fraudeur, oplichter en demoniseerder (Bar laat)
- Trump zet instituties onder druk (Bar laat)
- MAGA-beweging gijzelt de Republikeinse Partij ondanks haar beperkte omvang (Bar laat)
- Mogelijke uitholling van volksgezondheid en veiligheidsinstituties door aanstelling van controversiële figuren (Bar laat)
- Trump als spil in een netwerk van autoritaire leiders (Bar laat)
- Trump als assertieve, onvoorspelbare actor in geopolitiek (Bar laat)
- Bij campagne Trump draait alles om strijd en dreiging (Humberto)
- Trump wordt geframed als een onvoorspelbare, gewelddadige en destabiliserende figuur. Zijn toon en stijl zijn hard en bedreigend, met dreiging van geweld en chaos (Humberto)
- Trump gaat de verkiezingsuitslag niet accepteren (Humberto)
- Trump als machtige leider met vrijwel onbeperkte mogelijkheden (Humberto)
- Framing van Trump als aanjager van geweld en bedreiging van democratie (Humberto)
- Trump als internationale bedreiging voor vrede en veiligheid (Humberto)
- Winst Trump als gevaar voor de wereld (Vandaag Inside)

- Trump als invloedrijke internationale speler (Vandaag Inside)
- Trump erkent geen verliezen, kan leiden tot geweld (Vandaag Inside)
- Trump als 'menselijke sloopkogel' in Washington en vertegenwoordiger van de 'gewone man' tegen de elite (Vandaag Inside)

Kanttekening; Vandaag Inside is ook (redelijk) positief over Trump

- Trump als onpopulair maar betrouwbaar voor stabiliteit
- Trump als krachtige, zelfverzekerde comeback-kandidaat met politieke macht
- Trump niet slecht voor de wereld
- Trump als hork patser en proleet, maar geen bedreiging voor wereld
- Trump wordt internationaal serieus genomen

3. Trump als impulsieve, onvoorspelbare en emotioneel gedreven figuur

- Trump als impulsief en gedreven door ego (Eva)
- Trump wordt neergezet als vermoeid, rancuneus en onsamenhangend (Eva)
- Trump als iemand die schockeert (Eva)
- Trump als boze man geframed (Bar laat)
- Ambigüiteit en onvoorspelbaarheid in Trumps politieke uitspraken creëren onzekerheid (Bar laat)
- Trump vertoont agressief en on sociaal gedrag tijdens rally (Bar laat)
- Trump als manipulatieve politicus die zijn eigen waarheid creëert (Humberto)
- Framing van Trump als agressieve en polariserende leider met ruwe taal en negatieve stereotypingen (Humberto)
- Trump als irrationele, provocerende en polariserende figuur (Vandaag Inside)
- Trump als ongemakkelijke en provocerende figuur in interacties met politieke tegenstanders (Vandaag Inside)
- Trump als 'ongeleid projectiel' dat juist door die chaos kiezers aantrekt (Vandaag Inside)

Selectieve code: De rol van Nederlandse talkshows als forum voor democratie, morele reflectie en debat

Thematische codes (subparagrafen)

1. Talkshow als plek voor democratische reflectie

- De talkshow biedt ruimte om na te denken over de staat van de democratie. Er wordt gesproken over vertrouwen in politieke systemen, verkiezingsuitslagen en de invloed van macht en polarisatie.

2. Talkshow als plek voor morele reflectie

- In de talkshow geven mensen duidelijk hun mening over wat ze goed of fout vinden aan (Amerikaanse) politieke leiders, beslissingen of gedrag. Het programma laat zien welke waarden belangrijk gevonden worden.

3. Talkshow als platform voor botsende meningen en publiek debat

- In de talkshow krijgen verschillende stemmen en meningen een plek. Er is ruimte voor twijfel, discussie en tegengeluid. Zo wordt het een soort mini-versie van een open democratisch debat.

1. Talkshow als plek voor democratische reflectie

- **Analyse van vertrouwen in politiek en kritiek op systeem (Eva)**
→ Bespreking van het verlies aan vertrouwen van burgers in politieke instellingen en hun werking.
- **Democratie onder druk: reflectie op legitimiteit van instituties en de kracht van politieke taal (Eva)**
→ Analyse van hoe de geloofwaardigheid van democratische instituties afneemt, mede door ondermijnende retoriek.
- **Publieke reflectie op democratische legitimiteit van financiële beïnvloeding (Eva)**
→ Kritiek op de invloed van geld op verkiezingen en wetgeving – wie betaalt, bepaalt?
- **Normatief geladen analyse van democratisch risico en noodzaak tot herstel (Eva)**
→ Waarschuwing dat democratische waarden onder druk staan, met oproep tot hernieuwd engagement.
- **Democratische erosie: normalisering van geweldsbereidheid als reactie op verkiezingsuitslag (Eva)**
→ Zorg over het feit dat politieke nederlagen steeds vaker worden beantwoord met dreiging of geweld.
- **Publieke reflectie op democratische continuïteit – legitimiteit, uitslag en rechtsstatelijkheid (Eva)**
→ Twijfels of verkiezingsuitslagen nog worden erkend, en of de rechtsstaat overeind blijft.
- **Reflectie op politieke machtsstructuren en democratische kwetsbaarheid (Eva)**
→ Macht wordt moreel geproblematiseerd; niet neutraal besproken.
- **Reflectie op politiek opportunisme (Bar laat)**
→ Gaat over politici die standpunten inruilen voor carrièrewinst. Dat is een signaal van erosie van integriteit en democratisch vertrouwen.
- **Normatief debat over marktinvoed, publieke infrastructuur en democratisch toezicht (Bar laat)**
→ In de talkshow wordt besproken hoe macht verdeeld is en of de democratie daar nog genoeg grip op heeft.

- **Publieke reflectie op botsing tussen economische macht en democratische principes** (Bar laat)
  - Er wordt zichtbaar hoe economische belangen of machtsstructuren (zoals bedrijven, miljardairs of marktlogica) kunnen conflicteren met democratische waarden zoals gelijkheid, transparantie of volkssoevereiniteit.
- **Reflectie op de rol en macht van media bij verkiezingsverslaggeving** (Bar laat)
  - Dit fragment maakt duidelijk hoe groot de invloed van media kan zijn op het verloop en de beleving van verkiezingen. Dat raakt aan vertrouwen aan instituties en democratische stabiliteit.
- **Reflectie op invloed donaties en media-eigendom op democratisch proces en publieke opinie** (Bar laat)
  - In de talkshow wordt nagedacht over hoe donaties en mediabezit de politiek en de publieke opinie beïnvloeden. Gasten bespreken of rijke mensen en grote bedrijven zo te veel macht krijgen binnen de democratie.
- **Desinformatie en misleidende boodschappen in de verkiezingscampagne** (Bar laat)
  - Beschrijft het probleem van misinformatie en de afnemende invloed van traditionele media, wat het geloof in onjuiste verhalen versterkt en ondermijnend is voor een democratie.
- **Open, persoonlijke reflectie op de politieke dreiging en onzekerheid rond Trump en de mogelijke impact op het dagelijks leven** (Humberto)
  - De talkshow moedigt een kwetsbare en diepgaande discussie aan over persoonlijke ervaringen en politieke angst, waarmee het debat een menselijke en maatschappelijke laag krijgt.
- **Open bespreking van politieke spanningen en mogelijke maatschappelijke ontwrichting door verkiezingsuitslag** (Humberto)
  - De talkshow bevordert een serieus debat over de mogelijke gevolgen van de verkiezingen voor de democratie en maatschappelijke orde.
- **Bespreking van het gebrek aan debat en dialoog als maatschappelijk probleem** (Humberto)
  - Fragment toont het falen van publiek debat en roept daarmee op tot bewustwording van dit probleem, passend binnen democratische reflectie.

- **Bespreking van maatschappelijke gevolgen van Trumps stijl en toon** (Humberto)
  - Er is ruimte voor reflectie met verschillende meningen over politieke cultuur en maatschappelijke impact, wat past bij democratische reflectie.
- **Reflectie op de rol van sociale media en invloedrijke individuen in verkiezingen** (Humberto)
  - Het fragment reflecteert op de invloed van sociale media en krachtige individuen zoals Elon Musk op de verkiezingen, en wat dat betekent voor het democratische proces.
- **Analyse van geopolitieke consequenties van Trumps beleid, en wat het betekent voor onze democratie** (Humberto)
  - Het fragment bespreekt de geopolitieke gevolgen van Trumps beleid voor Europa en de NAVO, en moedigt aan tot nadenken over Europese zelfbeschikking en collectieve veiligheid. Dit stimuleert publiek begrip en democratische reflectie over internationale samenwerking en verantwoordelijkheid.
- **Discussie over redactionele onafhankelijkheid versus eigenaarsinvloed** (Vandaag Inside)
  - De talkshow bespreekt de bedreiging van redactionele onafhankelijkheid door eigenaarsinvloed, wat een belangrijke maatschappelijke spanning en democratische kwestie is.
- **Bespreking van democratisch proces, veiligheid en maatschappelijke spanningen** (Vandaag Inside)
  - Het fragment bespreekt actuele spanningen rond de democratische procedure en het belang van veiligheid en vertrouwen.
- **Gesprek over democratische risico's en politieke machtstructuren** (Vandaag Inside)
  - De talkshow bespreekt serieus de gevolgen van Trumps politieke herintrede, wat ruimte biedt voor publieke beraadslaging.
- **Kritische reflectie op gebrek aan duidelijke visie bij politieke leiders, in zowel VS als Nederland** (Vandaag Inside)
  - Er wordt ruimte geboden om kritisch na te denken over politieke partijen en leiders, en het ontbreken van heldere visies.
- **Discussie over de mogelijke gevaren van geconcentreerde macht** (Vandaag Inside)
  - Er is ruimte voor kritische reflectie en uiteenlopende meningen over Trumps macht en internationale impact.

2. Talkshow als plek voor morele reflectie

- **Normatieve reflectie op vrouwenrechten en politieke urgentie voor burgers (Eva)**
→ Bezorgdheid over afbrokkeling van vrouwenrechten. Burgers (vrouwen) worden aangesproken op hun morele verantwoordelijkheid.
- **Timmermans stelt een normatief dilemma aan de orde (Eva)**
→ Hij stelt een ethisch conflict centraal, die tussen veiligheid en principes. Het gaat hier niet om strategie of inhoud, maar wat het juiste is om te doen.
- **Persoonlijk verhaal dat leidt tot morele en maatschappelijke reflectie op het kiesproces (Eva)**
→ Een persoonlijke ervaring wordt vertaald naar een normatieve boodschap over verantwoordelijkheid.
- **Er wordt gereflecteerd op de normatieve grenzen van politieke communicatie (Eva)**
→ Discussie over wat ‘te ver’ is in politieke retoriek – wat hoort wel/niet in een gezonde democratie.
- **Normatief meningsverschil over informatie en democratie (Eva)**
→ Gasten zijn het oneens over wat ‘waarheid’ betekent en waarom die ertoe doet in het democratisch proces.
- **Campagne als morele en praktische keuze: democratie versus bestaanszekerheid (Eva)**
→ Stemmen wordt neergezet als een morele beslissing tussen principes en overleven. Niet enkel een strategische keuze, maar een gewetenskwestie.
- **Morele en sociaalpsychologische reflectie op identiteit, mannelijkheid en politieke vereenzaming (Eva)**
→ Gaat over de maatschappelijke betekenis van mannelijkheid – normatief geladen. Wanneer ben je man?
- **Morele en historische reflectie op verlies van rechten en de noodzaak van burgerlijke alertheid (Eva)**
→ Verlies van rechten wordt geframed als een morele waarschuwing: burgers moeten wakker worden en zich actief verhouden tot dreigingen.

- **Abortuswetgeving gepresenteerd als moreel onrecht dat vrouwen schaadt** (Bar laat)
  - De talkshow presenteert abortus niet alleen als verkiezingsthema, maar als moreel falen van het systeem dat direct levens raakt.
- **Normatieve reflectie op invloed miljardairs op democratische gelijkheid** (Bar laat)
  - Verwijst naar morele discussie over de vraag of het eerlijk en wenselijk is dat extreem rijke individuen veel invloed uitoefenen op het politieke systeem.
- **Motivatie tegen Trump en bezorgdheid over vrouwenrechten als drijfveren voor politieke actie** (Bar laat)
  - Duidt op de normatieve en emotionele redenen waarom mensen gemotiveerd zijn om politiek actief te zijn.
- **Discussie over afweging tussen ethische waarden en democratische schade** (Bar laat)
  - Toont normatief debat over wat zwaarder moet wegen in politieke keuzes.
- **Morele verontwaardiging en maatschappelijke onrust rond het verdwijnen van abortusrechten** (Bar laat)
  - Het fragment laat zien dat het wegvallen van abortusrechten sterke emoties en protest oproept bij burgers, wat een belangrijke maatschappelijke en morele kwestie vormt.
- **Morele veroordeling van Trump als persoon en leider** (Bar laat)
  - Een expliciete morele afwijzing van Trump als persoon en zijn gedrag. Spreker geeft aan waarom zij Trump zo veroordeelt.
- **Reflectie op politieke normen en publieke percepties** (Humberto)
  - Het gesprek geeft ruimte voor normatieve beoordeling en discussie over hoe politici worden beoordeeld.
- **Normatieve afkeuring van Trumps gedrag en uitspraken** (Vandaag Inside)
  - De gasten uiten scherpe morele oordelen over Trump.

Kanttekening;

In sommige fragmenten uit Vandaag Inside slaan morele oordelen om in scherpe of provocerende uitspraken. Ze bevatten wel normen en waarden, maar verschillen in toon van de bredere reflectieve gesprekken. In plaats van publieke bezinning, neigen deze fragmenten eerder naar sensationisme dan naar serieuze morele afweging. Voorbeelden hieronder:

- **Woke gepresenteerd als bedreiging en verkiezingsthema**
→ In dit fragment wordt ‘woke’ voorgesteld als iets negatiefs dat normen en waarden oplegt en waar veel mensen een hekel aan hebben. Het wordt gepresenteerd als een bedreiging voor de samenleving en een belangrijk thema waarover mensen verdeeld zijn. Dit laat zien dat de sprekers een duidelijk oordeel geven over woke.
- **Abortusstandpunt als doorslaggevend en controversieel verkiezingsthema**
→ De talkshow benadrukt het abortusstandpunt als een sterk normatief en polariserend thema, waarbij duidelijke morele oordelen worden uitgesproken.
- **Stereotypering en verwijtende taal over bepaalde kiezersgroepen**
→ Johan Derksen spreekt expliciet morele oordelen en negatieve etiketten uit over een specifieke groep kiezers.
- **Abortus als heftig en polariserend verkiezingsthema met sterke meningen**
→ Johan Derksen neemt een expliciete normatieve positie in en veroordeelt het abortusstandpunt van Trump. Het fragment nodigt ook uit tot reflectie op politieke en morele inconsistenties.
- **Kritiek en spot op Trump-supporters als ‘mafklappers’ en vergane glorie**
→ De talkshow laat gasten scherpe en normatieve oordelen geven over specifieke Trump-aanhangers.
- **Bespreking van Bidens persoonlijkheid en invloed van vrouw**
→ Persoonlijke en normatieve oordelen worden uitgesproken over Biden en zijn vrouw.
- **Normatieve en denigrerende grappen over Melania**
→ Het fragment bevat scherpe, normatieve, en provocerende uitspraken die polarisatie kunnen versterken

3. Talkshow als platform voor botsende meningen en publiek debat

- **Vershil van inzicht tussen sprekers + reflectie op maatschappelijk proces (Eva)**
→ Er ontstaat een gesprek waarin sprekers elkaars interpretatie bevragen en aanvullen.
- **Gasten brengen verschillende visies op debatkwaliteiten naar voren (Eva)**
→ Er is open discussie over hoe kandidaten zich gedragen tijdens debatten; geen uniforme opvatting.
- **Gesprek blijft open – geen sluitende conclusie over wie zou moeten winnen of waarom (Eva)**
→ Verschillende perspectieven blijven naast elkaar bestaan; twijfel blijft zichtbaar.
- **Presentator vraagt gast naar effect van debatformat op beleving (Eva)**
→ Reflectie op hoe het format van een debat of uitzending de kijker beïnvloedt – ruimte voor metaperspectief.
- **Normatief meningsverschil over informatie en democratie (Eva)**
→ Gasten botsen over wat burgers zouden moeten weten of mogen geloven.
- **Ideologische botsing over vrijheid van meningsuiting en publieke sfeer (Bar laat)**
→ Discussie waarin verschillende ideeën botsen over wat vrijheid van meningsuiting betekent, en hoe die vrijheid zich verhoudt tot de verantwoordelijkheid binnen de publieke ruimte.
- **Genuanceerd debat over politieke strategie: focus op beleid versus persoonlijke aanvallen (Bar laat)**
→ Laat een gesprek zien waarin verschillende meningen over campagnevoering naast elkaar bestaan. Er is ruimte voor twijfel en tegenstemmen, wat zorgt voor een open, kritisch debat.
- **Conflicterende morele oordelen over Trumps karakter versus beleid (Bar laat)**
→ Er is een discussie over de morele kritiek op Trump en pragmatische steun voor zijn beleid.
- **Legitieme motivatie van Trump-stemmers en kritiek op betweterigheid van tegenstanders (Bar laat)**
→ Dit fragment erkent dat stemkeuzes soms voortkomen uit oprechte gevoelens van onvrede en dat het betuttelen van deze groep contraproductief is, botst met andere geluiden aan tafel.

- **Erkenning van dilemma en afkeer bij keuze voor beide kandidaten** (Bar laat)
  - Toont de worsteling van kiezers die geen van beide kandidaten aantrekkelijk vinden. Verschillen, maar zijn het op punten ook eens.
- **Discussie over voorspellingen en realiteit rond Trumps impact op democratie** (Bar laat)
  - Er wordt gedebatteerd over de mate waarin Trump daadwerkelijk schade heeft toegebracht aan de democratie, met tegengestelde meningen.
- **Discussie over mogelijke gevaren van een tweede termijn Trump voor de democratie** (Bar laat)
  - De discussie bevat duidelijke morele oordelen over Trumps impact op de democratie, benadrukt politieke risico's en nodigt uit tot normatieve reflectie.
- **Debat over bedreiging van persvrijheid en rol van christelijk nationalisme versus 'woke' ideologie** (Bar laat)
  - De discussie bevat tegenstrijdige meningen en laat verschillende stemmen en ideologieën horen, wat kenmerkend is voor een pluriform debat binnen de talkshow.
- **Talkshow faciliteert een genuanceerde en pluriforme discussie over democratische dreigingen en sociale verschuivingen** (Bar laat)
  - Hier komen verschillende perspectieven samen: de ernst van de bedreiging, de formele democratische legitimiteit, en de sociale verklaringen en zorgpunten.
- **Bespreking van politieke strategie en retoriek met ruimte voor zelfkritiek en nuance** (Bar laat)
  - De discussie reflecteert openlijk op de strategieën en fouten van politieke actoren, met ruimte voor verschillende meningen en zelfkritiek.
- **Open gesprek over complexe factoren zoals identiteit, leiderschap en politieke dynamiek met ruimte voor twijfel** (Bar laat)
  - Het fragment laat een genuanceerd debat zien over factoren die meespelen bij het verkiezingsresultaat, met meerdere stemmen en zonder eenduidige conclusie.
- **Discussie over democratische waarden, leiderschap en politieke realiteit met ruimte voor bezorgdheid en nuance** (Bar laat)
  - Deelnemers bespreken inhoudelijk de uitdagingen en risico's rond Trump, zonder te vervallen in simpele veroordelingen.
- **Discussie over genderongelijkheid, vrouwenrechten en culturele spanningen in de Amerikaanse politiek** (Humberto)

→ Verschillende meningen botsen over vrouwenrechten en genderrollen. Er is ruimte voor debat en tegengeluid, met aandacht voor maatschappelijke spanningen.

Kanttekening;

Bij *Humberto* werd slechts één keer een discussie gevoerd, en bij *Vandaag Inside* vond geen echte uitwisseling van standpunten plaats. Daarmee onderscheiden deze talkshows zich van *Eva en Bar Laet*, waar pluriform debat wel regelmatig voorkwam.

Selectieve code: De nadruk op spanning en spektakel in talkshows

Thematische code (subparagraaf)

1. Talkshow als politiek spektakel

- Politiek wordt gepresenteerd als een vorm van entertainment: een wedstrijd, een show, een live-event. De nadruk ligt op drama, strijd, cijfers en opvallende beelden. Talkshows doen actief mee aan deze spektakelframes. Talkshows versterken bovendien spanning en conflict door persoonlijke aanvallen, emotionele verhalen, shockeffecten of scherpe taal. De inhoud raakt op de achtergrond; emotie en drama krijgen de hoofdrol.

1. Talkshow als politiek spektakel

- Talkshow opent met superlatieven en dramatische tweestrijd voor maximale spanning (Eva)
- Presentator presenteert debat als live must-see tv-event (Eva)
- Verkiezingsstrijd wordt neergezet als wedstrijd (Eva)
- Peilingen en politiek als media-entertainment waar talkshows aan meedoen (Eva)
- Verkiezingsnacht vergeleken met mediaspektakel (Bar laat)
- Verkiezingsdag voorgesteld als beslissend moment voor Trump en Harris (Bar laat)
- Emotioneel geladen taalgebruik en demonisering (Bar laat)
- Gebruik van extreme voorbeelden om urgentie te creëren (Bar laat)
- Presentatie van campagne als spektakel met 'stunt'-fase en beroemdheden (Humberto)
- Overdrijving en dramatisering van de verkiezingscampagne als chaotisch spektakel (Humberto)
- Verkiezingen geframed als absurde en conflictueuze strijd (Humberto)
- Talkshow schept spanning door persoonlijke en dreigende taal te benadrukken, en het 'paniekgevoel' rondom Trump bespreekbaar te maken (Humberto)
- Gebruik van dramatische vergelijkingen en emotionele anekdotes om spanning en urgentie te creëren (Humberto)
- Talkshow benadrukt dreiging van geweld en chaos na verkiezingen om spanning en urgentie te vergroten (Humberto)
- Uitvergroting van controversiële gebeurtenissen om politieke druk en spanning te vergroten (Humberto)
- Verkiezingen zijn conflict en strijd, geen inhoudelijke verkiezingsdiscussie (Humberto)
- Focus op emotie, drama en spanning rondom verkiezingsdag, versterkt door symboliek (vlag om nek) (Humberto)
- Verkiezing wordt persoonlijk gemaakt, familie direct geraakt (Humberto)
- Luchtige, humoristische framing van politieke rivaliteit als amusement (Vandaag Inside)
- Humor, spot, en informele, theatrale interactie (Vandaag Inside)
- Luchtige en humoristische toon in serieuze context (Vandaag Inside)

- Talkshow gebruikt humor en spot om inhoudelijke argumenten te relativieren en te ondermijnen (Vandaag Inside)
- Verkiezingen kijken vanwege de entertainmentwaarde, niet vanwege de inhoud (Vandaag Inside)
- Verkiezingen kijken vanwege de entertainmentwaarde, niet vanwege de inhoud (Vandaag Inside)

Appendix C

Overzicht afleveringen talkshows

Talkshow	Uitzenddatum	Presentator(en)
<i>Eva</i>	10-09-2024	Eva Jinek
<i>Eva</i>	11-09-2024	Eva Jinek
<i>Eva</i>	16-09-2024	Eva Jinek
<i>Eva</i>	25-09-2024	Eva Jinek
<i>Eva</i>	16-10-2024	Eva Jinek
<i>Eva</i>	29-10-2024	Eva Jinek
<i>Eva</i>	04-11-2024	Eva Jinek
<i>Eva</i>	05-11-2024	Eva Jinek
<i>Eva</i>	06-11-2024	Eva Jinek
<i>Eva</i>	07-11-2024	Eva Jinek
<i>Bar laat</i>	09-09-2024	Sophie Hilbrand
<i>Bar laat</i>	10-09-2024	Jeroen Pauw
<i>Bar laat</i>	30-09-2024	Jeroen Pauw
<i>Bar laat</i>	03-10-2024	Sophie Hilbrand
<i>Bar laat</i>	30-10-2024	Jeroen Pauw
<i>Bar laat</i>	31-10-2024	Tim de Wit
<i>Bar laat</i>	04-11-2024	Sophie Hilbrand
<i>Bar laat</i>	05-11-2024	Jeroen Pauw en Sophie Hilbrand
<i>Bar laat</i>	06-11-2024	Sophie Hilbrand
<i>Bar laat</i>	07-11-2024	Jeroen Pauw
<i>Humberto</i>	15-10-2024	Humberto Tan
<i>Humberto</i>	18-10-2024	Humberto Tan
<i>Humberto</i>	25-10-2024	Humberto Tan
<i>Humberto</i>	29-10-2024	Humberto Tan
<i>Humberto</i>	04-11-2024	Humberto Tan
<i>Humberto</i>	05-11-2024	Humberto Tan
<i>Humberto</i>	06-11-2024	Humberto Tan
<i>Humberto</i>	07-11-2024	Humberto Tan
<i>Vandaag Inside</i>	10-09-2024	Wilfred Genee
<i>Vandaag Inside</i>	11-09-2024	Wilfred Genee
<i>Vandaag Inside</i>	02-10-2024	Wilfred Genee
<i>Vandaag Inside</i>	29-10-2024	Wilfred Genee
<i>Vandaag Inside</i>	04-11-2024	Wilfred Genee
<i>Vandaag Inside</i>	05-11-2024	Wilfred Genee
<i>Vandaag Inside</i>	06-11-2024	Wilfred Genee
<i>Vandaag Inside</i>	07-11-2024	Wilfred Genee